МАССА А МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВІАШАГІКХЕТА!

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советси Союза Коммунистически парте Нохч-Гіалгіан обкома, Нохч-Гіалгіан АССР Лакхехьарча Советей Министрай Советен орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУВЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

ШОАТТА 11 СЕНТЯБРЬ 1965 шу № 109 (4122).

Мах 2 коп.

КХОАНА ТАНКИСТИЙ ДИ СИЙЛЕ ХИЙЛА!

Художника Решетникова плакат. ТАСС фотохроника.

ХАЛКЪА КОНТРОЛЕРИЙ — ДЕННА ТЕРКО

Уьх деношка республика юхьанцарча партийни организацешка чакхъовлаш латт отчетно-хоржамий собранеш. Цу балхана дувзаделла да партийно-пачахьалкхен тІаьхьожама новкъостала йолча группашкен посташкен делиставш ухийтилга а. Из Іаьльмате тІаьхьа лоархІаме болх ба. Группашкен посташкен бахийта беза тешаме, гІулаьх дика довзаш бола пах. ДукхагІча даькъе цунах тийна да группашкен посташкен шоай болх дика лелабелта, халкъа контролераша тоаштта хьалхашка латта бехкоханме декхараш толамца кхоачаецелта.

Беррига общественни тІаьхьожам вІашагІтохьал йола центраш а хинна Іаэттай партийно-пачахьалкхен тІаьхьожама новкъостала йола группашн посташ. Цар хІаманле йоккха опыт Іоаьлй. Вай республике 12 эзар халкъа контролер ва группашкен посташкен дакъа лоацаш. Цар чІоагІа новкъостал ду партийни организацешкен партийно - пачахьалкхен тІаьхьожама комитеташтен партеи правительстван директиваш, партийни органий решенеш мишта кхоачашъю тахкара, хІаьта хьаькъеранчохьа тІатІа чІоагІаргІа сий а ду цар.

Группашкен посташен тІаьхьожама тайп-тайпара формаш лелаш, кхоачамбоапараш ца хилийтира дукха — профилактически гІулакхаш ду. Дика вІашгІехьбаьккхаб ший болх. Грозненски крекинг-завода новкъостала группо. Цо дукхха пах шерра юкъеъвз тІаьхьожам лоаттабара. Группо смотр еча хана гуайир электричество, доагор кходара йола 24 рационализаторски предложений.

Балха дика ка йолл нефтемаслозаводерча контролерий а.

КПСС ЦК мартовски Пленума решенеш кхоачашъюра болх вІашгІехьбаккхаш доккхий толамаш дьхьал юртаншкарча контролераша. Цар чІоагІа кхаьхьайгар ялат чуэцача хана. Партийни организацеша, партийно - пачахьалкхен тІаьхьожама комитеташ хьалхе а лелаш, цар тІаьГерта кхоьсам лоаттабора техникех бизза пайда эцара, алат лорадара, мишта кхы а.

Колхозлоша чІоагІа сий деш ба Сунженски районерча «Победа» яхача юртбоаханма артела контролераш. Цига производства ерригача участкашка тІаьхьожама посташ вІашагІеьхкай.

Дика болх беш ба ду района «Заветы Ильича» яхача колхоза контролерашн а. Цар дика тоаьлй учет, тІаьхьожам лоаттабу кхаьхьегама деношн яздара.

НДьсарен района «Жакжежский» совхоза новкъостала группа ух шера цхьаьхха тайпа алат доадеш моттиг хургІоьнаш вІашгІехьбаьккхар ший болх.

Ду тайпара масалаш кхы дукхха а доаладе йиш я. Группашн посташ партийни организацей боккъонца йола гІончин а хинна Іаэттай.

Духхагійойча промышленни, юртбоахама предприяттей, учрежденей кулгалдошца чІоагІа терко ю халкъа контролераша уьттареча предложений. Царех ба «Красный молот» яхача завода, крекинг-завода, Гудермески районан, «Шелковский» совхоза, Наурски района Ленина яхача колхоза кулгалдой, мишта кхы а.

Цхьаьккхаз, массанахьа мишта Іаэттан гІулакх. Дукхахча моттиг гашка группашен посташен ниэза кхоачашдан шоашта хьалхашка латта бехкоханме декхараш, хІаьта юхььанцарча партийни организацешка царна лерттІа кулгал а дац. Хоьш ма дий, новкъостала йолча группаштен посташтен цар балха партийни организацешка цахьовлаш латт отчетно-хоржамий собранеш. Цу балхана дувзаделла да партийно-пачахьалкхен тІаьхьожама новкъостала йолча группашкен посташкен делиставш ухийтилга а. Из Іаьльмате тІаьхьа лоархІаме болх ба. Группашкен посташкен бахийта беза тешаме, гІулаьх дика довзаш бола пах. ДукхагІча даькъе цунах тийна да группашкен посташкен шоай болх дика лелабелта, халкъа контролераша тоаштта хьалхашка латта бехкоханме декхараш толамца кхоачаецелта.

Беррига общественни тІаьхьожам вІашагІтохьал йола центраш а хинна Іаэттай партийно-пачахьалкхен тІаьхьожама новкъостала йола группашн посташ. Цар хІаманле йоккха опыт Іоаьлй. Вай республике 12 эзар халкъа контролер ва группашкен посташкен дакъа лоацаш. Цар чІоагІа новкъостал ду партийни организацешкен партийно - пачахьалкхен тІаьхьожама комитеташтен партеи правительстван директиваш, партийни органий решенеш мишта кхоачашъю тахкара, хІаьта хьаькъеранчохьа тІатІа чІоагІаргІа сий а ду цар.

Группашкен посташен тІаьхьожама тайп-тайпара формаш лелаш, кхоачамбоапараш ца хилийтира дукха — профилактически гІулакхаш ду. Дика вІашгІехьбаьккхаб ший болх. Грозненски крекинг-завода новкъостала группо. Цо дукхха пах шерра юкъеъвз тІаьхьожам лоаттабара. Группо смотр еча хана гуайир электричество, доагор кходара йола 24 рационализаторски предложений.

Балха дика ка йолл нефтемаслозаводерча контролерий а.

КПСС ЦК мартовски Пленума решенеш кхоачашъюра болх вІашгІехьбаьккхаш доккхий толамаш дьхьал юртаншкарча контролераша. Цар чІоагІа кхаьхьайгар ялат чуэцача хана. Партийни организацеша, партийно - пачахьалкхен тІаьхьожама комитеташ хьалхе а лелаш, цар тІаьГерта кхоьсам лоаттабора техникех бизза пайда эцара, алат лорадара, мишта кхы а.

Колхозлоша чІоагІа сий деш ба Сунженски районерча «Победа» яхача юртбоаханма артела контролераш. Цига производства ерригача участкашка тІаьхьожама посташ вІашагІеьхкай.

Дика болх беш ба ду района «Заветы Ильича» яхача колхоза контролерашн а. Цар дика тоаьлй учет, тІаьхьожам лоаттабу кхаьхьегама деношн яздара.

НДьсарен района «Жакжежский» совхоза новкъостала группа ух шера цхьаьхха тайпа алат доадеш моттиг хургІоьнаш вІашгІехьбаьккхар ший болх.

Ду тайпара масалаш кхы дукхха а доаладе йиш я. Группашн посташ партийни организацей боккъонца йола гІончин а хинна Іаэттай.

Духхагійойча промышленни, юртбоахама предприяттей, учрежденей кулгалдошца чІоагІа терко ю халкъа контролераша уьттареча предложений. Царех ба «Красный молот» яхача завода, крекинг-завода, Гудермески районан, «Шелковский» совхоза, Наурски района Ленина яхача колхоза кулгалдой, мишта кхы а.

Цхьаьккхаз, массанахьа мишта Іаэттан гІулакх. Дукхахча моттиг гашка группашен посташен ниэза кхоачашдан шоашта хьалхашка латта бехкоханме декхараш, хІаьта юхььанцарча партийни организацешка царна лерттІа кулгал а дац. Хоьш ма дий, новкъостала

Семилетка — ханал хьалха

ТІАДОАГІАЧА ШЕРА ЧОТАХ

Шерра социалистически яхь а йоаржаль, кхаьхьегаш я Грозненски Крекинг-завода установкай, цемий, участкий коллективаш ворхІ шера план ханал хьалха кхоачашъьара. Денгара деига дукхагІа хуэ из кхоачашъяь коллективаш. Уьх деношка кхоачашъьяй ворхІ шера план пов. Петров керт Іаттача шоллагІча цеха коллективо. ХІанаелехьа ца планал совгІа арахІийца продукци дукха я.

Чурча кхоачамех бизза пайда эцаш, дика кхаьхьегаш, дика хьалха латташ хьайоаГіаш я нов. Ревнуов керт латта коммунистически кхаьхьегама сийлен цІи лелаеча № 15-16 йолча установка коллективе. Валови продукци арахецара ворхІ шера план 7-ча августа кхоачашъьяй установка технологаша. Планал совгІа арахІийай эзаран тоннан. Карагіадьнначох кхоачамбаь Іеш яц тха коллектив, — йоаг начальника нов. Ревунова. Кхаьхьегама темпаш кхы тІа а лакхъеьн болх беш ба технологаш ер ду диэлаелха тІадоагІача шера чотах итташ эзаран тоннан продукци арахецара.

Балха тІа хьалха латташ а болх дика беш а ба боккхагІбола операторашн Масленкин Георгий, Валуйский Иван, оператор Кунышина Нина, кхы дукхха бараш.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

ВорхІ шера план кхоачашъяьй

Чуийнна болх беш воаллаш Іаккхьаьчар со Дарсиров Махьмада. Грозненски ремонтно - механически заводе болх беш ва из токарь-новатор, коммунистически кхаьхьегама ударник. МехІдьхьта промышленноста аппаратура кийчъьо ю.

—Токаралла аз болх бу дукха хІа я, — яхаш дувц Махьмада, — хІаьта чуо заводе 1961 шера дена бу из болх.

Ший дего кхоабаЛъеш хиларах хержар Дарсирова из говзал, хІаьта болх бе волавеннача хана дена массе хІамен зем боаккхаш, балха чІоагІа тІера волиш, кхаьхьегама овсарле лакхъеьн кхаьхьег токара. Юкъьера лаьрхІамаэн, уьх тІехьаьрчи хана уж хувца мишта еннайн дувца аьнна.

Эгтара хьалха са белгаллаккха безам ба, дунен хьалхара тІом лаьттача хІна тІема керда герз санна духьхьашца тІема аренашка танкаш арааьнна хилар. Цхьаьккха, ца хана Россена магазаш ур арахецира вІашгІехьдаккха, эгтара хьалха вай дай-мехка танк хьаь вІашгІехьалаэнаэр Советски Іаьлал котдьаьнначул тІехьаГіа —1920-ча шера мара. Из вІашагІьелар Сормовски заводе, цунах тиллар «Кортамукъьле баьлаьнце кхьовсам лоаттабер нов. Ленин» яха ніи. Владимир Ильична дукха низ ІаІабелар ЦІе эскар тІема машинашца Іаьлаьцнеш ІаІоьлдара.

Дунен воллагІа тІом боаьлуш советски танкаш ерриг ца хилийтира, — дагадоаГіа, мел бирса-низ бар вай танкоьн соединенеш тІема аренашка, мел сиха чухьийле ХІадаьйора цар моастагІчун чІоагІале, мел данел долашн тІехьашца ца йоаьлаш тІаэцар цар моастагІчун танкоьн соединенеша шоашта хьалТадетта пхорч.

Прибалтика лаьтта, Москвена вохле, Сталинграда, Курска вохле, Украине, Висле, Одере хиннача тІемашка гІорбаьлар советски танкисташ. Берлински операце вай оагІонгІаьлара дакъа доацаш ар ялх эзар совгІа бронированни тІема машина, ту гІулакхо шеко йоаьцаш новкъостал дар фашистски Германе столица лораеш лаьтта гитлеровщан сиХХа хІалакбе.

ХІанзарча тІема хьаланка кІеинг а ца луш лакхбеннаб танкоьн эскарий доарХІам, хІана аьчча цар низ ххоамгарбо ядерин, бактериологически, химически герзаш дева эетнаш а, духььа уьтта, аьнна белгаллаьккхар Н. П. Беляичева. Лакха маневренность хиларо, броневи защита чІоагІа хиларо, низ бола цІера ала тІалалла магаро йиш хулийг танкашка ядерин герз ийкхача районе сиха лаьхьчча а, ракетни эскарашен эвнаеен ІаБолабаьла тІем тІа хотаЛо аьккхе а. Вешта аьлча, тахан гІашлой эскарий доарХІамгІа бола низ ба тинаш, цар йиш хулийг моастагІчунна техача ядерин герзах хинначох дукхагІа пайда эца, из Хілакхе.

Танкистий тІема машинаш даим эргайоаХІаш тоаю. Из карагІдоал промышленносте техникечи прогресс ярах, Іилманеи техниканен керда корагІІаьлнарадо коькеьхувларах.

ХАТТАР: ТІехьхара аьлначох кІеинг-духьх кІолстам болаьнгІа дувцар деха безам бар са хьога. Мишта ийсьле йиш я вай цІи хеза «Т-34» яхар хІана Советски эскаре йолча танкашца?

ЖОЙ. Дагайоийтаргьа аз «Т-34» яхча танкай техническеи даннеш. Сахьата 48 километрата кхачаьнца сухьат дегайоалайора цар шоссе тІа ІІолла. Цар ІІаалаьла ала лоаьлаэр кхьметтел геттарг чІоагІа лоарХІам хиннача гитлеровски «тигран» яхача танкашка, хІаьта ларех моаьс ВІалла хьа а латалаэр Т-3, Т-IV, Т-II, Т-I ялача немецки танкаша хьаьлетта пхорч. 250 километр нинкъ бе тоьэр «Т-34» танкана цкта чудетта доагор.

1944-ча шера вай промышленносте хьайир 11 эзар «Т-34» яха танк, 76 миллиметр йолча йоккхийча топанта меттеш цар тІа оттайир 85 миллиметрови яраш. Милитаристски Японена дукхьа баьча тІем тІа дакъа доацача хана, ялхгаІча гвардейски танкоьн эскаре ду машинаш тІа диНаьхьеи бийсаннеи 100 километр совгІа ниКъ бора Манчжурие йоьхьаь латтача аренашкен лакха лоагмаш долча районашкен ІІолла чаьх а лоаэаш, цаэхаэдаш беш тІом а болаш. Уж тайнаш хІанз а бІаргаьнаш ІІо йиш я лешарг подразделеннешка. Кьона салтий цар тІа Іомалу тІема машинаш лехка, тІом бе.

ХІанз арахецара тІема машинашта а пайда луш селда дика ях хиннай «Т-34» яхча танка конструкци.

ІІаккхе а ца хиннача тайпара дика кийчбаь ба хІана советси бронетанкови бІу. Толамца йола тІема машинаш кхоач Советски Эскарга.

ХІанз тІема йолча танкашца тешаме лорааю экнаж, боккха ударно-пробивни иэз ба цар. ХІанз царех латт чаетеш, соединенеш. Лакха сухаьл маневренности хилар бахьаьл долаш моастагІчун цІера хайра хІама дац. Вай танкаш бІубенна зел бийсаннеи, гІум йолча ІІайдача аренашка, доа уллача моттигашка. ІІоагІІашеь хІама новкъа доацаш тІехйолаг уж моллагІча хих.

ХАТТАР. Нех деш е хин бухе ІІолла?

ЖОЙ. Нех деш а хин бухе ІІолла а.

ХАТТАР. Доаздо дехьарча эскарашка терко йой танкови бІунашта?

ЖОЙ. Ерригаш а хІана ял ашна йолча йоккхийча капиталистически пачахьалкхенашка уьх тІехььарча такка дукхха дукхагІа арахец танкаш. ЧІоагІа кхаьлет машиний конструкци тоаьлра. Бронетанкови техника ІІо йиш я. Из ІІоаьлаш ІІаэцар цар моастагІчун танкови ІІо ІІолла. Цхьаьккхаз, кхыча мехкий кепа Іоьзено яхачох ду хьаькъеъха балхаш а деш да. Инженерно-техническия служба инарал-лейтенант волча, образованета диллача ІІолла. Из ІІоаьлаш ІІаэцар цар моастагІчун танкоьн соединенеш шоашта хьалТадетта пхорч.

Прибалтика лаьтта, Москвена вохле, Сталинграда, Курска вохле, Украине, Висле, Одере хиннача тІемашка гІорбаьлар советски танкисташ. Берлински операце вай оагІонгІаьлара дакъа доацаш ар ялх эзар совгІа бронированни тІема машина, ту гІулакхо шеко йоаьцаш новкъостал дар фашистски Германе столица лораеш лаьтта гитлеровщан сиХХа хІалакбе.

ХІанзарча тІема хьаланка кІеинг а ца луш лакхбеннаб танкоьн эскарий доарХІам, хІана аьчча цар низ ххоамгарбо ядерин, бактериологически, химически герзаш дева эетнаш а, духььа уьтта, аьнна белгаллаьккхар Н. П. Беляичева. Лакха маневренность хиларо, броневи защита чІоагІа хиларо, низ бола цІера ала тІалалла магаро йиш хулийг танкашка ядерин герз ийкхача районе сиха лаьхьчча а, ракетни эскарашен эвнаеен ІаБолабаьла тІем тІа хотаЛо аьккхе а. Вешта аьлча, тахан гІашлой эскарий доарХІамгІа бола низ ба тинаш, цар йиш хулийг моастагІчунна техача ядерин герзах хинначох дукхагІа пайда эца, из Хілакхе.

Танкистий тІема машинаш даим эргайоаХІаш тоаю. Из карагІдоал промышленносте техникечи прогресс ярах, Іилманеи техниканен керда корагІІаьлнарадо коькеьхувларах.

ХАТТАР: ТІехьхара аьлначох кІеинг-духьх кІолстам болаьнгІа дувцар деха безам бар са хьога. Мишта ийсьле йиш я вай цІи хеза «Т-34» яхар хІана Советски эскаре йолча танкашца?

ЖОЙ. Дагайоийтаргьа аз «Т-34» яхча танкай техническеи даннеш. Сахьата 48 километрата кхачаьнца сухьат дегайоалайора цар шоссе тІа ІІолла. Цар ІІаалаьла ала лоаьлаэр кхьметтел геттарг чІоагІа лоарХІам хиннача гитлеровски «тигран» яхача танкашка, хІаьта ларех моаьс ВІалла хьа а латалаэр Т-3, Т-IV, Т-II, Т-I ялача немецки танкаша хьаьлетта пхорч. 250 километр нинкъ бе тоьэр «Т-34» танкана цкта чудетта доагор.

ГЕРЗА АЛА, БОЛАТАЛ, МАНЕВР—ТАНКАЙ НИЗ

Инженерно-технически служба инарал-лейтенантаца Н. П. БЕЛЯНЧЕВЦА хинна къамаьл

Шийтлагіча сентябре вай мехко дезду танкистий ди. Хіара шерра-шера дезаен дела из ЦІей Советски правительства оттадир Сийлаьх-боккхача Даьхен тІем тІа танковни механизированнии эскарашта карагІийнача довкхийча гІулаьхий а, хІаьта иштта бронетанкови техникага гергаэшара ниэаш дика Іалаьшара танкаш ерашца даьхьача толамий а сийца.

Корт'ерча бронетанкови управлене начальникаца ИТС инарал-лейтенантаца Н. П. Беляичевца ше къамаьл деш ТАСС корреспондента А. Медведева цунга дехар дир хІанзарча тІем тІа танкай болча лаьрхІамаэн, уьх тІехьчарчи хана уж хувца мишта еннайн дувца аьнна.

Эгтара хьалха са белгаллаккха безам ба, дунен хьалхара тІом лаьттача хІна тІема керда герз санна духьхьашца тІема аренашка танкаш арааьнна хилар. Цхьаьккха, ца хана Россена магазаш ур арахецира вІашгІехьдаккха, эгтара хьалха вай дай-мехка танк хьаь вІашгІехьалаэнаэр Советски Іаьлал котдьаьнначул тІехьаГіа —1920-ча шера мара. Из вІашагІьелар Сормовски заводе, цунах тиллар «Кортамукъьле баьлаьнце кхьовсам лоаттабер нов. Ленин» яха ніи. Владимир Ильична дукха низ ІаІабелар ЦІе эскар тІема машинашца Іаьлаьцнеш ІаІоьлдара.

Дунен воллагІа тІом боаьлуш советски танкаш ерриг ца хилийтира, — дагадоаГіа, мел бирса-низ бар вай танкоьн соединенеш тІема аренашка, мел сиха чухьийле Хілаьк йора цар моастагІчун чІоагІале, мел данел долашн тІехьашца ца йоаьлаш тІаэцар цар моастагІчун танкоьн соединенеша шоашта хьалТадетта пхорч.

Прибалтика лаьтта, Москвена вохле, Сталинграда, Курска вохле, Украине, Висле, Одере хиннача тІемашка гІорбаьлар советски танкисташ. Берлински операце вай оагІонгІаьлара дакъа доацаш ар ялх эзар совгІа бронированни тІема машина, ту гІулакхо шеко йоаьцаш новкъостал дар фашистски Германе столица лораеш лаьтта гитлеровщан сиХХа хІалакбе.

ХІанзарча тІема хьаланка кІеинг а ца луш лакхбеннаб танкоьн эскарий доарХІам, хІана аьчча цар низ ххоамгарбо ядерин, бактериологически, химически герзаш дева эетнаш а, духььа уьтта, аьнна белгаллаьккхар Н. П. Беляичева. Лакха маневренность хиларо, броневи защита чІоагІа хиларо, низ бола цІера ала тІалалла магаро йиш хулийг танкашка ядерин герз ийкхача районе сиха лаьхьчча а, ракетни эскарашен эвнаеен ІаБолабаьла тІем тІа хотаЛо аьккхе а. Вешта аьлча, тахан гІашлой эскарий доарХІамгІа бола низ ба тинаш, цар йиш хулийг моастагІчунна техача ядерин герзах хинначох дукхагІа пайда эца, из Хілакхе.

Танкистий тІема машинаш даим эргайоаХІаш тоаю. Из карагІдоал промышленносте техникечи прогресс ярах, Іилманеи техниканен керда корагІІаьлнарадо коькеьхувларах.

ХАТТАР: ТІехьхара аьлначох кІеинг-духьх кІолстам болаьнгІа дувцар деха безам бар са хьога. Мишта ийсьле йиш я вай цІи хеза «Т-34» яхар хІана Советски эскаре йолча танкашца?

ЖОЙ. Дагайоийтаргьа аз «Т-34» яхча танкай техническеи даннеш. Сахьата 48 километрата кхачаьнца сухьат дегайоалайора цар шоссе тІа ІІолла. Цар ІІаалаьла ала лоаьлаэр кхьметтел геттарг чІоагІа лоарХІам хиннача гитлеровски «тигран» яхача танкашка, хІаьта ларех моаьс ВІалла хьа а латалаэр Т-3, Т-IV, Т-II, Т-I ялача немецки танкаша хьаьлетта пхорч. 250 километр нинкъ бе тоьэр «Т-34» танкана цкта чудетта доагор.

Шийтлагіча сентябре вай мехко дезду танкистий ди. Хіара шерра-шера дезаен дела из ЦІей Советски правительства оттадир Сийлаьх-боккхача Даьхен тІем тІа танковни механизированнии эскарашта карагІийнача довкхийча гІулаьхий а, хІаьта иштта бронетанкови техникага гергаэшара ниэаш дика Іалаьшара танкаш ерашца даьхьача толамий а сийца.

Корт'ерча бронетанкови управлене начальникаца ИТС инарал-лейтенантаца Н. П. Беляичевца ше къамаьл деш ТАСС корреспондента А. Медведева цунга дехар дир хІанзарча тІем тІа танкай болча лаьрхІамаэн, уьх тІехьчарчи хана уж хувца мишта еннайн дувца аьнна.

Эгтара хьалха са белгаллаккха безам ба, дунен хьалхара тІом лаьттача хІна тІема керда герз санна духьхьашца тІема аренашка танкаш арааьнна хилар. Цхьаьккха, ца хана Россена магазаш ур арахецира вІашгІехьдаккха, эгтара хьалха вай дай-мехка танк хьаь вІашгІехьалаэнаэр Советски Іаьлал котдьаьнначул тІехьаГіа —1920-ча шера мара. Из вІашагІьелар Сормовски заводе, цунах тиллар «Кортамукъьле баьлаьнце кхьовсам лоаттабер нов. Ленин» яха ніи. Владимир Ильична дукха низ ІаІабелар ЦІе эскар тІема машинашца Іаьлаьцнеш ІаІоьлдара.

Дунен воллагІа тІом боаьлуш советски танкаш ерриг ца хилийтира, — дагадоаГіа, мел бирса-низ бар вай танкоьн соединенеш тІема аренашка, мел сиха чухьийле Хілаьк йора цар моастагІчун чІоагІале, мел данел долашн тІехьашца ца йоаьлаш тІаэцар цар моастагІчун танкоьн соединенеша шоашта хьалТадетта пхорч.

Прибалтика лаьтта, Москвена вохле, Сталинграда, Курска вохле, Украине, Висле, Одере хиннача тІемашка гІорбаьлар советски танкисташ. Берлински операце вай оагІонгІаьлара дакъа доацаш ар ялх эзар совгІа бронированни тІема машина, ту гІулакхо шеко йоаьцаш новкъостал дар фашистски Германе столица лораеш лаьтта гитлеровщан сиХХа хІалакбе.

ХІанзарча тІема хьаланка кІеинг а ца луш лакхбеннаб танкоьн эскарий доарХІам, хІана аьчча цар низ ххоамгарбо ядерин, бактериологически, химически герзаш дева эетнаш а, духььа уьтта, аьнна белгаллаьккхар Н. П. Беляичева. Лакха маневренность хиларо, броневи защита чІоагІа хиларо, низ бола цІера ала тІалалла магаро йиш хулийг танкашка ядерин герз ийкхача районе сиха лаьхьчча а, ракетни эскарашен эвнаеен ІаБолабаьла тІем тІа хотаЛо аьккхе а. Вешта аьлча, тахан гІашлой эскарий доарХІамгІа бола низ ба тинаш, цар йиш хулийг моастагІчунна техача ядерин герзах хинначох дукхагІа пайда эца, из Хілакхе.

Танкистий тІема машинаш даим эргайоаХІаш тоаю. Из карагІдоал промышленносте техникечи прогресс ярах, Іилманеи техниканен керда корагІІаьлнарадо коькеьхувларах.

ХАТТАР: ТІехьхара аьлначох кІеинг-духьх кІолстам болаьнгІа дувцар деха безам бар са хьога. Мишта ийсьле йиш я вай цІи хеза «Т-34» яхар хІана Советски эскаре йолча танкашца?

ЖОЙ. Дагайоийтаргьа аз «Т-34» яхча танкай техническеи даннеш. Сахьата 48 километрата кхачаьнца сухьат дегайоалайора цар шоссе тІа ІІолла. Цар ІІаалаьла ала лоаьлаэр кхьметтел геттарг чІоагІа лоарХІам хиннача гитлеровски «тигран» яхача танкашка, хІаьта ларех моаьс ВІалла хьа а латалаэр Т-3, Т-IV, Т-II, Т-I ялача немецки танкаша хьаьлетта пхорч. 250 километр нинкъ бе тоьэр «Т-34» танкана цкта чудетта доагор.

ТЕХНОЛОГИЙ ТОЛАМ

«Таханарчун дукхагІа кхоана арахецарчи продукци» яхача дешнах кхаьхьегаш я Новогрозненски механиЛаьхта чакхдоахьача завода установкий, сменай, цехий, участкий коллективаш. Ихьх баьнначарна юкъе ди тІехьагІа дукхагІа хуэ заводе ворхІ шера планл кхоачашъьь коллективаш.

ИийслагІча августа ворхІ шера задани кхоачашйир «№ 43-1 йолча установка коллективо. Лаьхача толамаца кхаьхьегаш хьайоаГіа из ВаьрТайна коллектив. Цун керте латт кхоьна коммунист Горбатенко Константин Григорьевич. Иштта, тІаьхь кхоъ ди хинна хьалха кхоачашйир цу установка коллективо барХІ бетта план а. Шийтлагіча сентябре валоки продукци арахецара ййс бетта план кхоачашъе леорХІ цар.

Иштта лаьхха кхаьхьегама толамаш хаьхьа віашгІехьдьаьнна керда технической технологии балха юкъеъхьахьарах, дикагІа йолча опытах бизза пайда эцарах. Доахача толамий лаьрХІ хинна дІаэттад бригадашта юкъе социалистически яхь аржар, болх нийсса віашгІехьбаьккхар.

КарагІдьаьнначох кхоачамбеш баш установка технологаш, — Ер ту диэлаелха ворхІ шера планал совгІа итташ эзаран тоннан продукци арахецарчи оаха, — йоаг лар.

М. ЗЯЗИКОВА.

ТАСС-а ЗАЯВЛЕНИ

Советски кепа йоазон тІа хьалхаГіа хоам баь хиннача тайпара, віашгІехьдаккхаш ца лоаьлаэ уллача шин паччахьалкхенца Инденеи Пакистанан юкъе горашн віашка а детташ доз ГІеттад Кашмира районе. Бхоткам кІаьа ца баларш совгІа, тІехььарча хоамашна залийгІача, тІом кхы тІа а шерагІа баржаш лаьтт, хІаьта ду тІеме Кашмирал арахьара моттиг а чуДальай. 1949 шера ІІьхьа индийско-пакистански соглашенех оттадь Кашмире ТОм социйтарах лоаьа доазуэ маДарра аьлча массеск меттера толхадььл. Шинна а оагІора-тІеме тІом ба». «Чрезвычайни хьал оттадьь мехка». ХІара деннна духхагІа боаЛу нах». Боаьеш лаТт салтий меттел, мьаьрша баха ах а. Иштта да Азе ду районе отта шенхаштара хьал.

Советски кепа йоазон тІа хьалхаГіа хоам баь хиннача тайпара, віашгІехьдаккхаш ца лоаьлаэ уллача шин паччахьалкхенца Инденеи Пакистанан юкъе горашн віашка а детташ доз ГІеттад Кашмира районе. Бхоткам кІаьа ца баларш совгІа, тІехььарча хоамашна залийгІача, тІом кхы тІа а шерагІа баржаш лаьтт, хІаьта ду тІеме Кашмирал арахьара моттиг а чуДальай. 1949 шера ІІьхьа индийско-пакистански соглашенех оттадь Кашмире ТОм социйтарах лоаьа доазуэ маДарра аьлча массеск меттера толхадььл. Шинна а оагІора-тІеме тІом ба». «Чрезвычайни хьал оттадьь мехка». ХІара деннна духхагІа боаЛу нах». Боаьеш лаТт салтий меттел, мьаьрша баха ах а. Иштта да Азе ду районе отта шенхаштара хьал.

Шеко ши, гергаэ віашка а детташ Кашмира районе хьайнача довно оагІонеч цхьаннена а — е Инденеа, е Пакистана а дикадар дерг на хиларах. Колкьинни Іаэаэлх муъьььлина паччахьалкхенаш віашагІьлаэа а шоайла віашкаэчоха а ГІеттача арахьара моаэшта довр мара хилаш цу районе хІаэа деГІаэуэаче событеех. Уж ниэаш хьалхаГіа а дукххаэа ГІийрзад Индии Пакистани віашн хьоьса а ялийта, царна юкъера дилача доалахой ГІулакхаш оттадара пакистанскийн ІІо ІІолла кашмирски лешах пайда эца. Шеко йоаьцаш за, мавар чоаГІІаГІарца мІоагІа хьалтІо ІІо ІІолла. Иненеи Пакистанан юкъера ІІо ІІолла. Иненеи Пакистанан юкъера ІІо ІІолла. Иненеи Пакистанан юкъера ІІо ІІолла. Иненеи Пакистанан юкъера ІІо ІІолла.

Иненеи Пакистанан юкъера тІеме ІІенхаштта саготдеш ба машар доаттабара ГІулаьх массаза а деза долаш йолча Советски Союз. Из сагоТдеЛга кхы ТІа а чІоагІаГІа хуэ Советски Союза доаэоашта йистте хьаГІа-оттача районе из доз латтандьь.

Советски Союз массаза а хиннай, хІанз а я суверенин йолча паччахьалкхенаштта юкъера кховсам тІа дола ІІо ІІолла. Иненеи Пакистанан юкъера кховсаш а ялийта, царна юкъера дилача доалахой ГІулакхаш оттадара пакистанскийн ІІо ІІолла. Иненеи Пакистанан юкъера кховсаш а ялийта, царна юкъера дилача доалахой ГІулакхаш оттадара пакистанскийн ІІо ІІолла. Иненеи Пакистанан юкъера кховсаш а ялийта, царна юкъера дилача доалахой ГІулакхаш оттадара пакистанскийн ІІо ІІолла.

Иненеи Пакистанан юкъе ІІаэа эгта зов кІоастадар — тІехьаГіа йиш йоаца гІулаьмх. Из бакъъхиндар хьахьеккал, белгалла аьлча, 4-чен 6-чен сентябре хиннача заседаненка массена ряьза а волаш ТІаийца Ехерамзлен Совета резолюценка.

Шинна а оагІон сабарой дикаГіа уйлашен, шеке йоаьцаш, торо хулийгоргьа событеш ехрамерча ньаьхьа ТІа алгга соцаэе а доз машара ньаьхьа Советски Союз доагоаз, Индии Пакистанен, ООН-н Уставен Баьнгуэра принципашен маЛхьара ньаьхьа а ладеБем, зов машарца ІІаДаьккхара ГІулаьхуэ Советски переговорашт йолдерхІиэаьрга. Советски правительства ІІаьккхийзаьлаьл, Советски Союз ІІо ІІолла. Иненеи Пакистанан юкъера ГІулаьккхаш ІІо ІІолла. Иненеи Пакистанан юкъера ІІо ІІолла.

Иненеи Пакистанан юкъе ІІаэа эгта зов кІоастадар — тІехьаГіа йиш йоаца гІулаьмх. Из бакъъхиндар хьахьеккал, белгалла аьлча, 4-чен 6-чен сентябре хиннача заседаненка массена ряьза а волаш ТІаийца Ехерамзлен Совета резолюценка.

Шинна а оагІон сабарой дикаГіа уйлашен, шеке йоаьцаш, торо хулийгоргьа событеш ехрамерча ньаьхьа ТІа алгга соцаэе а доз машара ньаьхьа Советски Союз доагоаз, Индии Пакистанен, ООН-н Уставен Баьнгуэра принципашен маЛхьара ньаьхьа а ладеБем, зов машарца ІІаДаьккхара ГІулаьхуэ Советски переговорашт йолдерхІиэаьрга. Советски правительства ІІаьккхийзаьлаьл, Советски Союз ІІо ІІолла. Иненеи Пакистанан юкъера ГІулаьккхаш ІІо ІІолла. Иненеи Пакистанан юкъера ІІо ІІолла.

1966 шера массанахьа хьаязде доладеннад

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАН ОБКОМЕН НОХЧ-ГІАЛГІАН АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕН МИНИСТРИЙ СОВЕТЕН ОРГАН

«СЕРДАЛО» ГАЗЕТ

Газет хьаязде йиш я «Союзпечата» пункташца а, хІаьта иштта предприяттешца, учреждеНешца, колхозашца, совхозашца, дешара заведенешца, кхыча организацешца болча общественни уполномоченешца а, бувзама отделенешкен почтатташкен а ІІолла.

МАССАНЕ А ЮКЪАРА ДЕКХАР

Нохч-ГІалгІай Пачахьалкхен пединститута студентшиа хьаькъ «Вай ираз вай вовш ба доаллаг» яхача письмо тІа оттадь дош.

Дукхаза нахе лурдан да Нохч-ГІалгІай пачахьалкхен педагогически институтерга студентшиа хьаькъ «Вай ираз вай вовш ба доаллаг» яхача письмо тІа оттадь дош. Мехкарашка енна предложени хьаллоцу берригача кагийча нахеч мехкарашкеч.

Ило ийтта хила доаЛІаш а да, хІинг ьаьча письмо тІа ГІоттадьча дешо хьаькъ ліенхаштгера, ліаьхача хьаькъ ехьаькъ ехьаькъ ваьарг ЧІоагІа ешаьдиначча ГІулакхех цІ— урхтг ліаьдаькъарца юьзаькъ проблемо я.

Гучех, массане а ийса ехетаЛІаш ГІоттадьча дешо маЛІаш. Цьаьбаьрашца лурдан саг йоаЛІаеш урхтг лучча лаьна цунна хуьна материальнийн зе да, цьаьбаьхьа; цийта терхьа цо лоьш дуг цІхьаьна, — ца гІулакка социальни оагІув. Хуьнан дела зенашца да вайна хьашг доаЛІаш, хІина аьлча цар дега бокхка бала бу, денал доаЛІаш маг вуламашта а тийша балаашта а цьаьлкебу. Цьаьбаьха, ца деша социальни оагІонца хьаькъста уйла ЧІахийтІа ца.

ЧІоагІа доаЛІаме да, бокхачча а ліамитача а, сахкетаме мел болча нохчашен ГІалгІашен, марксистско-ленински ліехамо яхьача тайпара бокъонца дог теша а лоьш, шарЛІата вуламера ЛІаьлаш ледаделгаштца урдон маЛІан ЛІадовийтар, нохч-ГІалгІай халхъ политически а культурно а дегІаЛІара цо мел доккха ве ву ЛІахайтар. Вуламе ГІулакхан ЛІадахара шийтара ЛІокхам а луш беча цу тайпарча массово-политически ЛІалхо новкъостаца дергга хІаранена цу хьаькъаме шийн моттиг хьаьлаца, ЛІаьяьча замах юхедисарца воча гІулакхийн ЛІаьдаьш ЛІаьхен хьаькъ юьчьедоаладег а.

Нагахьа саннна цьаьбоачча нох-хьостаца кена йоаьхон тІа деча хьаьмаьзашка хьежача, ЛІаргатгуш да, цар цьадола ЛІамашийса ехетаьдеш боьла бергга вай хаг ліашагІтохилга, шоаЛІ ьаьчьа, массане а кхоачаШбанца барббоашца доша соцамца цар урдув а на ийшитта массанена а хоьш доа кхы гІулакхан а ЛІадоахарг доаЛІаш.

Из бакъгар, нагахьа саннна ехаймамин ЛІарахь дош ЛІаьрахь кхьаьна ца замах юхедисца во гІулакхан ЛІадоахаьлоре!

Хьадуьхьал аттача бакъгурдоацца хоьш а теІаш, вхаЛІаГІа шоай дар ледаЛІарах ЛІаг ЛІаьхача замах во гІулакхан ледаделгий пІехологи. Хьуьна, нагахьа саннна уьрхна кхоьсан ЛІоаттаБегга, Б. Агн ахчача тайпара, бокхкийча нахага ЛІаьдечча тІаккха цунах дерригга гІулакх дохаделга хурзгар. ТІеьхьаьдеса гІулакхан ЛІаьхоаттадеранна цар барг вІаьнагІа ехетитарбоацар. Цу ленз ЛІамерча гІулакха юстара а ЛІаьнна лаття Ийн йоаьхан дан вай. Шерорча ФроитагІа из кхоьсан лоаттабе беза партийни, советски, профсоюзни, комсомольски организацешца ерригача общественноесто даьхьа а леоацаш.

Лаьмм тоалуш лаття вай марксистско-ленински ийейн ерга кхьаьнача замах юхедисарца лоаттабечча кхоьсан гІадерзоа леза. Б. Агн ахчача тайпара, «берригга мехкарий лаьшта-ноаношта дуьхьала гІоьттаргІ» кхоьсан кхыча формашца тар а ленд доаЛІойн. бакъгар аьлча, аттагІа хурдга уьрхув меттел, кхыдола во гІулакхазн а вайна юкъера ЛІаьдаьх. ЛІикагІа хурдгар аьлна хет сона. ЛІикагІа хурдгар аьлна хет сона. Кагийча саннна ленинградскийн института мехкарашн-студентшиа ЛІаьдоалаьш гІулаьнх кагийча наха а боккаьгІчар а тар ма ду хьаЛІоацаре. Из да де ледар. Сона хетарг аьлча, лоарХІам ца бе йийш ин кердача обрядийн ЛІаьлаьлийн. Хоьш ца, керда, прогрессивний хІамаш кхьаьна зарашца ЛІагІерргга кхоьсан а лоаттабеш котурдаьш хиларг а из кхоьсан чІоагІагІаьчн хиларг а ЛІаьдаьлаьш ЛІаьдаьлаьш ЛІаьдаьлаьш

ШЕРАГIА ЙОАРЖАЕ ЮРТБОАХАМА ЗНАНЕШ

Хlаиз, массе оагIорахьа нитсесийнаш яра ларда тlе юрта боахам чIоагIга айбара программа парте белгалъчьа хана, къаьстта бокхца лоархlам болаш да толаашагIа йоца юрта боахама опыт йоаржаеча, республика юрташка бахача наха юрта боахама знанеш дIайовзийтача «Знание» ячача общества организацена хьинаре дакъа лацар. Из кхета а деш «Знание» ячача общества Нохч-ПалгIай организацин духгагIа терке е яьннай боахча наха юкъе юрта боахама знанеш йоаржаяра, юрта боахама производеств новаторий толаашагIа йоца опыт йомаярех, дIайовзийтарех деннай. Хlаиз общества ешача лекциех ахаш совгIа яран юрташка ешаш я. Республика къаьгаламхоьта лаьрхlа 7 беттa йийшача 23617 лекцех 15613 лекци юрташкарча къаьхгачоьнга йийшай. Ала деза, организаци пий беррита болх Нохч - ПалгIайчех экономика дегIаьхарча дуьзаленна доза мотт чIера хьаьлан терхьа а цеп вIаштIехьбовзаклан хьаар. КПСС ЦК мартовски Пленум хинначуо тIехьа гIа тха вIаштIехьлъаьнна лекционни пропаганда пеРье, цуьнгахь тематически достан тоабе. Холуш духкарга хинна йай Грозненски, Шелковской, Шаьла, Сунженски, Наьсарен, Урус - Мартана районашкарча юрта боахам къаьхгамхоьта юрта боахама хьадгача вахоьмкиех еша лекцеш.

Юрта боахама производеств хьалха латтарийн новаторийн опыта пропаганда дикагIа яра де деларан ду общества организацена, Укх тIехьхарча хана вIаштIехьлъаьлай республика дакагIа болча хьажкIаш леларий Мальсагов Оемана, Джамалиев Татий, Зармаев Сайха, цIи лезача бригадира, СССР-а Лаьхкъаьрча Совета депутата Кагерманов Оалхазара, гIоръьхьнача доярка Барахоева Аемкай, вай мехка цIи хезача жа Iун Социалистически Къаьхгара Тушпалочуи Эсмухамбетов Нагурде, ишта хьиьарий а выступленеш.

Грозненски районе 1-гIча Мах цIерах Iоца, Сунженски районе «Поведа» яха, Шаьла районе Лермана цIерах Iоца колхозаш, Коммунистически къаьхгачаьнга сийлен цIи лелаю Кагерманов Оалхазара комплексеи механизированни бригада шоай чIапара йоца толаашагIа йоцча опыта университетаи я республике.

«Знание» ячача общества чIенаш болча цу боахамий кулгалоца, специалисташ, производеств хьалха латтарашца шоай лекцешкен семинарашкеи даим юкъ шоай опыт. Къаьхгама толаашагIа йоцча методашца пропаганда яь да Iен, новаторашца шоаш новкъостаг ду практически ца юкъеййолаьдера.

Укх шера 7 беттa Наьсарен районе 196 лекци йийшай юрта боахама темаех. Юрта боахама темаех ешача лекцеш ноагIа яраш аЙхха юьзаенна я КПСС ЦК Мартовски Пленума решенешца.

Кхыча боахамашкарчуо дикагIа вIаштIехьлъаьккхий юрта боахама знанеш пропаганда «Знаьжевский» совхоза «Знание» ячача общества юхьланцарча организаце (организацин председатель совхоза вокхкгIа йоца экономист юн. Этжен). 7 беттa 74 лекци йийшай укхаза юрта боахама темаех, царех 26 лекци юрта боахама экономикаи 10 лекци КПСС ЦК мартовски Пленума итогеи а йолаш.

Юрта боахама темаех лекцеи еш юрта боахама специалисташа. Знанеш пропагандa еча хьинаре дакъа лоаи «Знаьжевский» совхоза керттерча зоотехника нов. Х. М. Албогачиева. 7 беттa цо йийшай 23 лекци, царех 19 юрта боахама темаех яр. Нов. Албогачиева лекцеш наха кхетаеаеи, декхарш кхоачашца коллектив оарцагIоаьлаеи я.

Кхы а дукха масаллаи доаладе йийш я, республика юрта боахама къаьхгаьчхошца юкъе толаашагIа йоца опыта общества организацена пропаганда мишта ю хьалъоьхаш.

Цхьабакъда, вай республика общества организацена боахача наха юкъе еш йоца знанеш пропаганда вай аьмалаьх юрташка бе безача идеологически болча декхарашца лизза жоп луш яь.

Общества дукхача районни а юхьланцарча а организацена тесса деланю юрта боахама знанеш пропаганда, лекцеш еларех кхоачам а бий гIа общества членаш — лекторашца, уж знанеш производеств юкъеййолаьдиц. Цу совгIа, соатхарчуо кIезнагIа юрта боахама темаех лекцеш еш 1965-ча шера, къаьстта а кIезнага еи Грозненски, Урус - Мартана, Советски районашка. Общества дукхача районни организацена, къаьстта а Надтеречни, Советски, Урус - Мартана, Гудермеса, МалгIбика геттара эсала терко ю юрта боахама хьалха латтарийн новаторийн опыта пропаганда яра. Кхоачамбала ешаш химически знанеш къаьхкъеьрча лекцеш. Масала, 1964-ча шера 7 беттa 1473 лекци йийшай, химех, хlаьта ухх шера 7 беттa... 195. Бахаро дIалехьачуо тIехьасаеи я юрта боахама экономикаи йоца знанеш пропаганда. Къаьстта кIезнга еш юрта боахама производеств специализаци планировани яра, колхозашкеи совхозашкеи къаьхгамах луш дан эргаьлаьннг хиларх, ...ьстта ухх толдера, къаьхгамга оьсарле лаьхьаьна, продуцеГга дIаьдда мах лотбара хьакъехьара а кхыйола а лецеш.

Хlаиз, парте халкъа деррига нисаеи юрта боахам чIоагIга Айбара оарцагIа дахъача хана хила йиш йолаш дац цу тайнара ЗЬЛ. Оьлангара тодбе беза общества боах.

Нохч - ПалгIай организацие дика торонаш я юрта боахама знанешца пропаганда яра юрта боахама специалистаеи ешара кхъеоза. Республике вахаеи болх бешш ва 1265 агроном, эзар гаргга зоотехникеи ветеринарин болхлои, юрта боахама механизацен электрификацен 533 инженерин техникеи. Парех 1060 саг болх бешш ва республика колхозашкеи совхозашкеи.

Парте белгалъаьь юрта боахам чIоагIга айбара программа хьоачашъеча дакъа лоаиарцдеаеи юрта боахама знанеи пропаганда еча юкъеоза деза из доккха эскар.

Я. ШАМПОВ.

«ВЫБРАТОРА» КОРДА ПРИБОРАШ

ЛЕНИНГРАД. Дунен дежагIойча стандарт ей боарамаг, эошашагIа йоаш продукци арахецар хиланца дарцца хIама мехка дIаьттаг «Выбратор» ячача приборашца еча заводе. Дунен тIаьчча 29 мехка дIаьхийг заводо арахеца продукци. Дукха ха йоаششаеи арахеца йоцлеаеной цига зерда изорителаьн приборашца, шеррача диапазоне чIоагIга ишта болх бу цар.

Суртa тIа: (аьрдезьа-дьттеьк) инженер Г. Степаненков, механик Ю. Прокоренко хьожаеи ба 300 эзар вольтага кхаччалиа напряженни юстаеи йолча «С-101» ячача электростатисти ч е с к и кIиловольтметрага. Из прибор доаалоа лаьдогу меттаашца хьаечарел дигагIа я.

М. Блохина сурт.

ТАСС фотохроника.

КХЕТАМЦА ЮКЪЕКХУВЛА МЕХАНИЗАЦИ ХЬАЙБАЙ БОАХАМЕ

Хьайбай продуктаеи дукхагIа яхаран парга йабола мах кIезнагIа хиллитарах доккхийн бехкотхьаьмерен декхарашца латтг вай республика хьайбай боахамашкарча хьалхаеи. Хьайбай боахамашкарча хьалха болаш ду комплексеи механизаци яраеи, продукци хьал еаеи еднинца яйхьара бу болх кIезнагIа барна, къаьхгама оьсарле лаьхьаьрца хьожаеи продукци дукхагIа.

Цхьабакъда, хьайбай леларча формашта комплексеи механизаци яра боарамеи темпашца хIаиз а геттара лоа я. Из формашкарча хьалха балхаеи 24 процент мара комплексеи механизаци яьиеи, хIаьта хьажкIаеи леларча формашта — 14 процент. Бакъда, цхьацца лоаочча боахамашка цхьайола производеств процессеи духгагIа механизаци яь я. Цунна юкъе йоаргIа хьайбашта хIай меладаеи, доаьхар виллара, ешо дIадаккхаеи механизаци.

Хьайбай леларча формашка духгагIа агрегатаеи механизаци я. Цунна юкъе йоаргIа хьайбашта хIай меладаеи, доаьхар виллара, ешо дIадаккхаеи механизаци.

Хьайбай леларча формашка духгагIа агрегатаеи механизаци я. Цунна юкъе йоаргIа хьайбашта хIай меладаеи, доаьхар виллара, ешо дIадаккхаеи механизаци.

Вой республика совхозашка «Елочка» яха 31 агрегат я. «Карусель» яхача доаьхан дечаеа 6 установкех бокъьлдар аьлча боаргIлача тайнара цхьаьне а болх бабаеи. Йаьлла болх да беш лаьг дукха дробилкаеи, кас болхеи доаьхар дечаеи, ишта хIаьйола а механизмаеи.

Цхьаьхча шера «Сельхозтехника» 320 эзар сма маьха гIишлой-монтажни балхаеи дир. Доаьхан дечаеа 21 установка, 15 скребкоеи транспортераеи, 60 километр дIоаьдал доаьа арахьара водопроводеи, ишта кхыйола оборудованеи йаьшагIьехьа яр цар. Цхьабакъда, царех духгагIа яраеи пайда ца эоаеи пайда лаьг. Болх ца механизаци яра йаьдалийтар вахаеттаотгаеи. Цудухьа, кIезнагIа къаьхгаеи цIабахийтеи продукци якхарга йаболда мах лохбеи вай геттар чакхдалаеи.

ДIадаахча шера цхьа центнер шура якхкарга 1,98 сага-ди, бежана цхьа центнер доаьа гIаьхлетийтарга 11,89 сага-ди. Цхьаьхкарчаеи — 5,9 сага-ди дIаьлаеи, вешта аьлча уж деррига хьокхамаеи мегийтача нормел дукхха духгагIа да.

Урус-Мартана района совхозашка цхьа центнер шура якхкарга дIаьдда мах планах 13—14 кин хила бехга 20 сомаеи духгагIа да. Аьхий-Мартана совхозашка планах 12—13 сом хила бехача 18—19 сом ба.

КIезнга теркам тIаьбохийт уххаеа хьайбай леладеча формашта механизаци яра. Цу районий хIара совхозе хIаиз ни аьнна доаьхан дечта установкаеи, цхьан метте доаттаеи а дIаьхьа кхуьлъа а АДС-3 а, цхьабакъда, парга духха ряьхьа дIадаахийта даде а уж болх беш яь.

1963 шера деиз Предгорни опытни производственни боахама шоллагIа отделене дIаоттаеь ялаиза я «Карусель» яха доаьхан дечта установка.

Шийца дIаьдаха мах боаьшаеи из дIаоттаеь монтажни балхаеи бе 6 эзар сом дIадахийтад цунга. Цхьабакъда, цох пайда эцарбан, хIаиз аьлча уххаеа доаьхан кхабара ,хьатIайийна технологи доаьхан дечтара способеаеа цхьаьна кIезнаеи. Иштта лаьг Грозненски, Шаьла, Наурски районашкарча совхозашка а. ДухгагIа йоаргIа хана совхозашка а. ДухгагIа йоаргIа хана йоаьмий кулгалоцца-специалистаеи доаьхан дечаеа мелаагIа технологии системеи дезайийча бакъьаьла я аьнна цIензашта уйла ца яьхь нийсеу уж гIулакхаеи. МоллагIойча механизмаеи агрегатаеи болхаеа бинза пайда ца бала тарду. Боаьхаеа ду пайда лургIа а хьежа IаIаьлъе еза механизмаеи.

Дакъаеча ламаша хьагойт дукккача Iулашкара 30 процент доаьхан аппаратаеца цIенаьь шура Iоаккхаеи пайдана на хиларр. Уж биткьеи доаьнеи, е сомеи дIаьхеи тIараеи долаеи, сов боккха Іоуллаеи е газа бар сана ишм болаеи, е ихьаьдочча тIаршкара на шура ца йоагIаеи лоца доаьхан да. Долче, машинашца доаьхан дечтагIа вIаштIехьлъаьккхадеаьа пахаьдаеи агрегата болх берболлаеи доаьркаеи кийч а баь лаьрхlа доаьхана группа хьаьхоастае еза. Сиха шура Іе ца луш доаьхан а пайсеу. Цу гIулакхо зам кхаьхгаеи духгагIа доаьдарх гоагIа агрегата болгга режим а толхаеи, доаьхангара йоала продукци а кIезнгIю.

Республика духгагIа йолча боахамашкарча специалистаеа нийса леладаеи доаьхан дечтара система — IаIй машинашца дечт доаьхан, хIаьта аьхки — кулгашца. Из ца йиш яь. Хьайбашкара йоала продуктаеи кIезнгIу из бахьан долаеи; Нагахь санна боахамех доаьхан машинашца дечтаеи дезе масса хана а иштта дечта беза. Гаьнна дагIенашка даьа дIаьлъка доаьхан дечтаеча хьалъшка дIаьхь кхуьлъа агрегатех дика пайда эца беза.

Хьаьхарч леладеча производственни процессашта а шерра механизаци я йоккхий торонаш я вайга. Укхаза керттердар да механизированни хьисанеи доаьхар дечкар, самокормленни, доаьхан фета арадоаьхача площадкаеи, ялаьхаеи кхо хица йолоаьккхилга. Грозненски шурий совхозе дика пайда эц цу механизмаеч. Хьаьхий дуьх даккхарга дIадедар дуьккха кIезнгIе еиз кхаьчаб укхаза.

Жена хий меладарца бузаьбеннача ойха хьалхагIа хьаька йоаьлъаеи, дIаоттача мотторе дIайийна хиларах кIезнагIа хилладар цу хьажкIаеиз хий, — йоаьх Воронин Николая, — IаIаьчуо тIехьагIа хьокхарййола хьажкIаеи кхы а дикагIа я. Хlаьта еррига ялатийна лаьрхlа хьажкIаеи 200 гектара тIа хьалхлелий соца.

Цул совгIа 100 гектара тIа хьалкхеьнгр звенос силоса лаьрхlа йоца хьажкIаеи а. Минеральни мотти-герчеи удобреенеи бина пайда эцарахи хIин декхарашца вIаштIехьлъаьккхий тхо хьа гаьра гектара тIара 330—350 центнер сийна масса яккха. 3300 тонн силос еллай тха звенос.

Иштта дика хиннай Филиппова Александра звенос доаьхарийна чуийна хьажкIаеи а. Бакъда, шишегIа лаьхьинна-м бац из толам.

Дукха кхоьхьийтад звенонна шоай дош кхоачашца духьа. Хlара гектара тIара 35—40 центнер фуалъьлъха хьажкIаеи яха лаьрхlадар шер. Соаьхха гIраьхь деиз болабелар уж хьажкIаеи хьаьвкъьлара лард йоаьла. Агротехнико яхача бесса йоаьрга аха а аьха кIаьдееи тоаьир звенонна хьажкIаеи дIаьоьрййола кхаеи. Цу тIехьагIа хий диллар. Цхьаьодуа нодиальцинаеа санна лаьтта яьха болаьн тIоаьдаеи а из Іеиз, шорта чудуарсдаеи дилир оахама хий. Лоа дуллашехьа а доладир ширгдаьна яьх дехха. Хlара гектара 5—6 тонн кхачийтар из, цул совгIа яьхьхха центнер суперфосфат тессар хlара гектара тIа.

МоллагIа доаьа фу дIадувра хьалха хьажкIаеи кхеерата, из мишта хьувкъ а да Іа хьожаеи. Дика хьувкъа «Днепровская-90», «ВИР - 156» яхача фуа йоца йоаьхьажкIаеи яр бIаьстн «Ще ахархо» яхача колхозе дIайийнарш. Цудухьа шера а ювргьа колхозе цу фуа йоца хьажкIаеи.

Хlаиз керттера декхар да дика хьахинна хьажкIаеи доаьцаеа хана чуийца яхар. Иэх комбайн я боахамеи из бодг бешш, дийнахьара нормаш тIемхоачашьо комбайнераша ни. Воронина, Филиппова, Михайлова, кхаччар. ДукхагIа рейсаеи ю хьатта хьажкIаеи дIаккхъьаьча шоферашца Жигалкин Григоре, Столяров Семена, кхаччар.

260—270 тонн хьажкIаеи IайийнаI колхоза хьатта, царех 110 — 120 тонн хьажкIаеи лордаеи дIа а йоаьхаеи цIенаьлъ. Из болх мехх лел ала йиш еце кхы а сихде деза хьажкIаеи цIенаьлъ.

Дика вIаштIехьлъаьккхаеи хьажкIаеи чуоцIагIа «Комиттерн» ячача колхозе а. ХьажкIаеи чуоцаеи йолча комбайнаеи тIа хьайийцаеи уххаза дикагIа йоца механизаторашца Киричек Николай, районни совета депутат йоца Путаев Лаьча, звеньевойца Шапошаев Евгений, Потонтин Евгений, кхыбараеи. Деина тIеГккхочаьшъо цар шоай семеин порнаеи. ВоргI йIаь гектар совгIа а колхозе чуоца еза хьажкIаеи, дукха я уж, цулухьа хIара сахьат хоаур механизаторашца. Болх барга дика хьалаеи вIаштIехьлъаьдаеа царна боахама кулгалоца.

Кхай станашка бIайха ячача кийчбу. Делкъийтга механизаторашца болх бешш болчча дIаькхуьъ йIайха борш, помидоршца, Іажаеи, кхыьраеи. Из бахьан долаеи кIезнга а йоаьо механизаторашца деиькийга кIаьма даеаеи.

Тоъаеи я хьаьлъа хьажкIаеи дIаькхуьъаеи йоца машинаеи тракторни лафетаеи. Хlаьлъкъа а 350—400 тонн хьажкIаеи дIайийнаI цар цьта. Кастта паччаьлъкхенна дIаьла йоллергIа колхозо хьажкIаеи. Чуоцаеи лаьтт хьажкIаеи Шелковской районе ячача кхыьча боахамашца а.

П. КУНИЕВ.

ФУАШ ДОХКАРА ПЛАН КХОАЧАШЪЬЙ

Грозненски районе Ермоловский коа тIара оалхазарий совхозе коллективе 20 августе хьалIаьхкачче паччаьлъкхенна фуаш доХкара план кхоачашйир. Ийс беттa план 5190 эзар йолчв бархI беттa 5456 эзар фуъ паччаьлъкхенга дехкар совхозе. Шера планах хIара котама тIехьара 119 фуъ гулде дезача 8 беттa хIаранена тIехьара 135 фуъ гуддаеь оалхазарашца ледеераша.

Бъаьстта дика къаьъет оллазараеи ледеарагIа Омонина Нинас, Эльмурзаева Есипас, Лазарева Мариас, ишта кхыбараша а. Лазарева Мариас 2300 котам ледлаю. Хlаранена тIехьара 123 фуъ гудду це.

Коммунистически къъьгама цIи аккхар дуьхьа къовсам лоаттабу коллективо.

Я. ЦУЕВ.

Хьажкlаш чуэцаш латт

Чуэца йолаьнна Шелковской районе боахамашка элатийна лаьрхlа хьалIежъ хьажкIаеи. Дика хьувкъьаьй уж «ЦIе ахархо» ячача колхоза Воронин Николаи Филиппов Александреи кулгалдеча механизаторашца звенонца. Хьажкlаеи дикагIа кхеер дуьхьа, яIаеи хьаьа а яьнна, тIаГерта: къъьхьагача къовсам IаIаьлъе уж шиь звено. Уьхь шиь - кхаь дийнахьа цьаьтара чуийцай тIар хьажкIаеи. Бакъда, шиший звено котьлар дегдоалъаеи-м из хIара звенъеьой.

Бакъда, IаIаьлъехьа а гуш да тIаийца хиннa социалистически декхарашца звеной членашца сийленца хоачашцдеаеа. Планах 26 центнер мара йоаьача 44—48 центнер хьажкIаеи йоал уххаза хIара гектара тIара.

— ВогIа хьийкъа хьажкIаеи я оаха хьалхагIа хьажка йоаьлъаеи, дIаоттача мотторе дIайийна хиларах кIезнагIа хилладар цу хьажкIаеиз хий, — йоаьх Воронин Николая, — IаIаьчуо тIехьагIа хьокхарййола хьажкIаеи кхы а дикагIа я. Хlаьта еррига ялатийна лаьрхlа хьажкIаеи 200 гектара тIа хьалхлелий соца.

Цул совгIа 100 гектара тIа хьалкхеьнгр звенос силоса лаьрхlа йоца хьажкIаеи а. Минеральни мотти-герчеи удобреенеи бина пайда эцарахи хIин декхарашца вIаштIехьлъаьккхий тхо гаьра гектара тIара 330—350 центнер сийна масса яккха. 3300 тонн силос еллай тха звенос.

Иштта дика хиннай Филиппова Александра звенос доаьхарийна чуийца хьажкIаеи а. Бакъда, шишегIа лаьхьинна-м бац из толам.

Дукха кхоьхьийтад звенонна шоай дош кхоачашца духьа. Хlара гектара тIара 35—40 центнер фуалъьлъха хьажкIаеи яха лаьрхlадар шер. Соаьхха гIраьхь деиз болабелар уж хьажкIаеи хьаьвкъьлара лард йоаьла. Агротехнико яхача бесса йоаьрга аха а аьха кIаьдееи тоаьир звенонна хьажкIаеи дIаьоьрййола кхаеи. Цу тIехьагIа хий диллар. Цхьаьодуа нодиальцинаеа санна лаьтта яьха болаьн тIоаьдаеи а из Іеиз, шорта чудуарсдаеи дилир оахама хий. Лоа дуллашехьа а доладир ширгдаьна яьх дехха. Хlара гектара 5—6 тонн кхачийтар из, цул совгIа яьхьхха центнер суперфосфат тессар хlара гектара тIа.

МоллагIа доаьа фу дIадувра хьалха хьажкIаеи кхеерата, из мишта хьувкъ а да Іа хьожаеи. Дика хьувкъа «Днепровская-90», «ВИР - 156» яхача фуъ йоца йоаьхьажкIаеи яр бIаьстн «Ще ахархо» ячача колхозе дIайийнарш. Цудухьа шера а ювргьа колхозе цу фуъ йоца хьажкIаеи.

Хlаиз керттера декхар да дика хьахинна хьажкIаеи доаьцаеа хана чуийца яхар. Иэх комбайн я боахамеи из бодг бешш, дийнахьара нормаш тIемхоачашьо комбайнераша ни. Воронина, Филиппова, Михайлова, кхаччар. ДукхагIа рейсаеи ю хьатта хьажкIаеи дIаккхъьаьча шоферашца Жигалкин Григоре, Столяров Семена, кхаччар.

260—270 тонн хьажкIаеи IайийнаI колхоза хьатта, царех 110 — 120 тонн хьажкIаеи лордаеи дIа а йоаьхаеи цIенаьлъ. Из болх мехх лел ала йиш еце кхы а сихде деза хьажкIаеи цIенаьлъ.

Дика вIаштIехьлъаьккхаеи хьажкIаеи чуэцIагIа «Комиттерн» ячача колхозе а. Хьажкlаеи чуэцаеи йолча комбайнаеи тIа хьайийцаеи уххаза дикагIа йоца механизаторашца Киричек Николай, районни совета депутат йоца Путаев Лаьча, звеньевойца Шапошаев Евгений, Потонтин Евгений, кхыбараеи. Деина тIеГккхочаьшъо цар шоай семеин порнаеи. ВоргI йIаь гектар совгIа а колхозе чуэца еза хьажкIаеи, дукха я уж, цулухьа хIара сахьат хоаур механизаторашца. Болх барга дика хьалаеи вIаштIехьлъаьдаеа царна боахама кулгалоца.

Кхай станашка бIайха ячача кийчбу. Делкъийтга механизаторашца болх бешш болчча дIаькхуьъ йIайха борш, помидоршца, Іажаеи, кхыьраеи. Из бахьан долаеи кIезнга а йоаьо механизаторашца деиькийга кIаьма даеаеи.

Тоъаеи я хьаьлъа хьажкIаеи дIаькхуьъаеи йоца машинаеи тракторни лафетаеи. Хlаьлъкъа а 350—400 тонн хьажкIаеи дIайийнаI цар цьта. Кастта паччаьлъкхенна дIаьла йоллергIа колхозо хьажкIаеи. Чуэцаеи лаьтт хьажкIаеи Шелковской районе ячача кхыьча боахамашца а.

П. КУНИЕВ.

Армянски ССР. ГIамгIаеи дика хьувкъарах дIадаахча шерарчуо цкъаеи ахаззеи дукхагIа компотаеи, джемаеи, конфитюраеи кийчбе ииз кхьачар Эчмиадзински консервни заводе.

Суртa тIа: завода складера гIамгIаеи компотаеи.

А. Овчинникова сурт.

ТАСС фотохроника.

Механизаторашта новкъостаг эш

КПСС ЦК мартовски Пленума решенеи кхоачашъеча тIагIерттa къаьхгаеи ба тха совхоза механизаторашца.

Хьайбашта кхоачам хиллал доаьчаеа лаьрхlа хьажкIий силос Іаьдаеа: ешаеи за тхо. Дуьхьал цхьаьн Аьлти - Юртарча отделене 14 эзар тонн хьажкIий силос кийчъе еза. Доаьхар Іалашдарга хьежжа аьттув хурбга хьайбаш леладерий толамаш даха а, цулухьа-шоай низ кхо ца беш из дечкар кхоачашде гIертаеи ба совхоза механизаторашца.

Бакъда, из болх дерттIа лелабара цьаьдаеча хIамаша новкъарле ю тхоьна. Эшаеи йоца запасни оатхалаеи ца хIлар бахьан долаеи сиха доаьхар Іаланде вIаштIехьлаеи механизаторий. МоллагIа а оатхаеи эшаеи хилча из я центральни склде аьха вешта, тIаккха из оатхаеи леха довлаеаеца хилар. Хиннар фуа ха а кхелеьча Кеннеде мысерча космодроме ди а Кеннеде мысерча космодроме ди а дечкаеи йоачаеи хIлар. УграгIехецIга дита дийзар. Из 21 августа лаьхкхар. Цу дийнахьа доаьа хIама а космонавташта аьттув болаеи дар. Пattалгьеьь ю кийчо, оаьлаеи долчча тайпаеа, сов тхьоь йоацаеи ю ешаеи. УграгIехецIга боьхьоца оттаьлъа хаина чакхдаьлар. Ракета - носителаеа пиина а лагIа лерттIа болх бабаеи. Спутника орбита лаьрхlачоа гарга яр. хьаьхагIара маневраеи даккха хIама доаьаеи дика чакхъьлаеар. Борта тIа а Аьлтта а гIозбаьлна бар... Пlаккха цIаьхха... Космосе массе хана а из «цIаьхха» хилара кийча уйла а бешш хуо, цхьаьбаеи, «Джемини-5» яха спутник космосе гIо боаьлаеи йоца хана кхаьста а чIоагIа пIрча хиларр цу гIозбаларгара сел сихх аварр цуъча хьала тIа оттар. Из хиларр шоллагIа го боаккхаеи. ЦIаьхха болх ца бешш сецар эпергетическа установкера коачд кислород чудоа бачок йIоаьлъешъер, цу уггаьвка ладаьшбу низ дIаьхьа чIоагIа хьаьбеаеи, космонавташ геттара чIоагIа электроника кхобе баьлар.

«Джемини-5» яхача спутника тIа пайда йийьаеь доагора элементий дарда тIарча энергетически установкаеи. Цул хьалхагIа ну тайнара йоца установка хиннаеи цхьаьна американски спутника тIа. Отта аа а деаг Іаеи хаттар отт: доагора элементаеи, цхьаьна пилото леладеи йоацча спутника тIа тхька а техка, цар шоаеи тешаеа хиларр бакъьаь хьаьеь кхачча тIехьагIа мара царех тайпа космонавтий вахар пиитецаеаеа бакъьаь децарий-хьоГ? Американкаеи специалистаеа дерхIар доагора элементаеи шоаеи пайда лаьтта кхоачамбалаеи вIаштIехьлъаьха хиларр. Нагахь санна хIаьта а уж тешаеаеи деш ца хуле, аьнна, спутника тIа оттаьлар моллагIа яраеи а санна йоаьча аьхки кумуляторни батареий дарда тIа болх беш ешаеи. Кислородни водородни коачдь а долаеи лаьрхlа йоача бачокашца леладу. Коачча шорех іи гIеттг, хIаьта иштта хьаьтинна газаеи тIа йолх. Коачча кислород тIа йолх. Коачча кислород ца йоаьлъ іи іи гIеттIлга сихдарах доагора элементаеи тIа оттар. Из хиларр шоллагIа го боаккхаеи. ЦIаьхха болх ца бешш сецар эпергетическа установкера коачд кислород чудоа бачок йIоаьлъешъер, цу уггаьвка ладаьшбу низ дIаьхьа чIоагIа хьаьбеаеи, космонавташ геттара чIоагIа электроника кхобе баьлар.

«Джемини-5» яхача спутника тIа пайда йийьаеь доагора элементий дарда тIарча энергетически установкаеи. Цул хьалхагIа ну тайнара йоца установка хиннаеи цхьаьна американски спутника тIа. Отта аа а деаг Іаеи хаттар отт: доагора элементаеи, цхьаьна пилото леладеи йоацча спутника тIа тхька а техка, цар шоаеи тешаеа хиларр бакъьаь хьаьеь кхачча тIехьагIа мара царех тайпа космонавтий вахар пиитецаеаеа бакъьаь децарий-хьоГ? Американкаеи

ОРБИТЕ ДАЬКХА БАРХI ДИ-БИЙСА

КУПЕРИ КОНРАДИ яха а аьлтта ба. Инстедьнаьа космос карарадара истореХ эгтара Іаьдаеаеаеа доза Іаьлътаеаеа гонаьлъ го бахар. Бархl Іаьлътаеаеа гонаьлъ го бахар. Бархl дии бархI бийсеи, 120-эза сатассарн садоври, пин миллион-гаргга километр. Хlаиз полета кудгалхошта хьалхаьнка отчет луш ба космонавташ, уж гIерт эгтара лодаьмбоаьцар а тIехьа космически наьькъ мелаеи, тайп - тайнарча юкъаьгIа иоаьцаеи, ду хьал дар, боргоеи системашеи агрегаташеи болх мишта бора (е болх бе мишта тигаеар) ихьадгаеаеа. Космонавташа эйнарадаеа ладаеа полетаеи елга вIаштIехьлаьккхара, оборудованеи толаашагIа хиниайтара, космонавташ кийчбара йоца геттара бокхъаеча мьаьрка информаци я. Купери Конради цхьаьна а дIамаьга оаьнна «дагатуьрашта» тIера ца бахийтар дуьхьа космонавташ ши кIира гаргга да яккха цхьа ший тайпара йоца карантине довшабаеь, кхьметтел шоай дезал Іаьргагора торонех а бахьь. Да а да космонавташта дагала лIама: космонавташ итогех эгтара IIаьхьаьнгаьгIар ладаеа на да Іеиз, эгтара ужарарIа йоца полет а яр иа.

«Джемини-5» яха спутник 19 августе 9 сахьат даьлча (нигарча ханаеа лаьрхlа) уграгIехецIга соцдалъар юхьханца. ЛерттIа доацца хIамаеи хиларр цхьа цхьаьн сахьата, тIаккха иха а шин сахьата тIехьаьнкхаеа лемйгар уграгIехецIга. Цул тIехьагIа космонавташ кайина чу багIаеи а уграгIехеца еза ха тIаккхаеа ергIга а ягт минут мара йисанза а бедча ханна гучдалъар борта тIара телеметрически оборудованеи лерттIа ца хIлар. Хиннар фуа ха а кхелеьча Кеннеде мысерча космодроме ди а Кеннеде йоачаеи хIлар. УграгIехецIга дита дийзар. Из 21 августа даьлъкхар. Цу дийнахьа доаьа хIама а космонавташта аьттув болаеи дар. Пattалгьеьь ю кийчо, оаьлаеи долчча тайпаеа, сов тхьоь йоацаеи ю ешаеи. УграгIехецIга боьхьоца оттаьлъа хаина чакхдаьлар. Ракета - носителаеа пиина а лагIа лерттIа болх бабаеи. Спутника орбита лаьрхlачоа гарга яр. хьаьхагIара маневраеи даккха хIама доаьаеи дика чакхъьлаеар. Борта тIа а Аьлтта а гIозбаьлна бар... Пlаккха цIаьхха... Космосе массе хана а из «цIаьхха» хилара кийча кийчо хуо, цхьаьбаеи, «Джемини-5» яха спутник космосе го йоаьлъ іи іи гIеттIлга сихдарах доагора элементаеи тIа оттар. Из хиларр шоллагIа го боаккхаеи. ЦIаьхха болх ца бешш сецар эпергетическа установкера коачд кислород чудоа бачок йIоаьлъешъер, цу уггаьвка ладаьшбу низ дIаьхьа чIоагIа хьаьбеаеи, космонавташ геттара чIоагIа электроника кхобе баьлар.

Программа белгалъаьь экспериментаеи чакхъьхара кхоачамхилалаеи доагора элементаеа болх бечча юкъах пайда йийбора космонавташта, кхьметтел цхьа экспериментаеи программа сонна а чакхъьлаеар. Космонавташ Лаьтта, цунна тIечча морзий, эодиальсьаеи сердала сурташ лаьхар, ракетаеи уграгIехецаеа белгалонаеи е гIийртар (шоаеа из дуделар царга). лаьрхlа Лаьттан тIа йиалла белгалоо кораййа, форда кIаьхарча «Силиб-2» яхача лабораторе ну хиначча космонавташа Карпентера въамаьлаеи дир. Планал совгIа йоача экспеРмента лаьрхlа дар ракета доаьрхlаеи хиннача моттина гарга гIолга. Кема ший орбита хуоца еза, цу ракета доаьрхlаеи йоача сигналара моттина гарга гIордолча тайпара. Купера аьазза болх бе йоаьлъийтар борта тIара двигателаеи. ХьаьхагIа йоаьлъийтарца орбита аьогеа-лаьхлаеи кIезнагIийтар, шоллагIа йоаьлъийтарца — перигеи лаьхлаеи дукхагIа хиндийтар, кхоьлагIа йоаьлъийтарца — орбита лостам 0,2 градус хурцабалийтар, хIаьта юхьера а йиалагIа йоаьлъийтарца кхы а дукхагIа хиндийтар перигеи лаьхлаеи. Уж еррига мамеранни ар бахьан долаеи спутника тIа оттар. Из доагора элементий шин батареех цаеаеа. Лаьхьоаеа Йийзар, спутник хьхулла новагIа электроний кхобара режимга тIа яхача Йийзар. Экспериментаеи яха а ца еш сецар.

Программа белгалъаьь экспериментаеи чакхъьхара кхоачамхилалаеи доагора элементаеа болх бечча юкъах пайда йийбора космонавташта, кхьметтел цхьа экспериментаеи программа сонна а чакхъьлаеар. Космонавташ Лаьтта, цунна тIечча морзий, эодиальсьаеи сердала сурташ лаьхар, ракетаеи уграгIехецаеа белгалонаеи е гIийртар (шоаеа из дуделар царга). лаьрхlа Лаьттан тIа йиалла белгалоо кораййа, форда кIаьхарча «Силиб-2» яхача лабораторе ну хиначча космонавташа Карпентера въамаьлаеи дир. Планал совгIа йоача экспеРмента лаьрхlа дар ракета доаьрхlаеи хиннача моттина гарга гIолга. Кема ший орбита хуоца еза, цу ракета доаьрхlаеи йоача сигналара моттина гарга гIордолча тайпара. Купера аьазза болх бе йоаьлъийтар борта тIара двигателаеи. ХьаьхагIа йоаьлъийтарца орбита аьогеа-лаьхлаеи кIезнагIийтар, шоллагIа йоаьлъийтарца — перигеи лаьхлаеи дукхагIа хиндийтар, кхоьлагIа йоаьлъийтарца — орбита лостам 0,2 градус хурцабалийтар, хIаьта юхьера а йиалагIа йоаьлъийтарца кхы а дукхагIа хиндийтар перигеи лаьхлаеи. Уж еррига мамеранни ар бахьан долаеи спутника тIа оттар. Из доагора элементий шин батареех цаеаеа. Лаьхьоаеа Йийзар, спутник хьхулла новагIа электроний кхобара режимга тIа яхача Йийзар. Экспериментаеи яха а ца еш сецар.

Программа белгалъаьь экспериментаеи чакхъьхара кхоачамхилалаеи доагора элементаеа болх бечча юкъах пайда йийбора космонавташта, кхьметтел цхьа экспериментаеи программа сонна а чакхъьлаеар. Космонавташ Лаьтта, цунна тIечча морзий, эодиальсьаеи сердала сурташ лаьхар, ракетаеи уграгIехецаеа белгалонаеи е гIийртар (шоаеа из дуделар царга). лаьрхlа Лаьттан тIа йиалла белгалоо кораййа, форда кIаьхарча «Силиб-2» яхача лабораторе ну хиначча космонавташа Карпентера въамаьлаеи дир. Планал совгIа йоача экспеРмента лаьрхlа дар ракета доаьрхlаеи хиннача моттина гарга гIолга. Кема ший орбита хуоца еза, цу ракета доаьрхlаеи йоача сигналара моттина гарга гIордолча тай

ЯН РАЙНИС

(ВАЬЧА ДИЙНАХЬА ДЕНЗ 100 ШУ ДИЗАРГА)

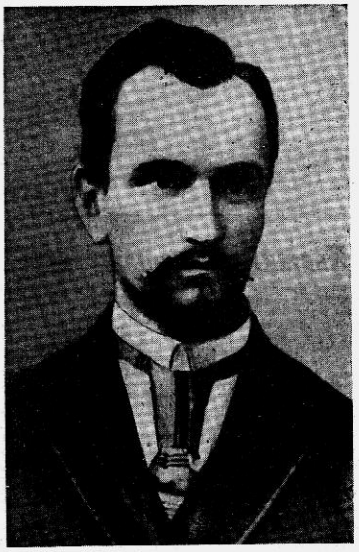

Ший лхййта шу лаьчча денз ялде вовлаенаь Пер-ваьлна латышскеи революционни йоазонхо Ян Крицьк-новиг Плиекшан (1865—1929). Бакъда 1895 шера, ший тхъаь эгг шу даьлча, духхьашца кепа техача ший стихотворение хІала «Райнис» аьнца псевдоним отгайр це, хІаьлта ну хана денз из тайнан цІи цунна тІехьа хІачІоагІ а елар. («Райнис» цхьаьн латышски ахархечуг тайнан цІе яр).

Сийлеин къовсамеи ниъ ба Ян Райнисе хьаберар. Боккха лоарХІам болаш я цун творчество латышски литература деГІадоаладаре, латышски хилхьа юкъе революционни хехтам бохаржабаре, гуманистически а прогрессивни а уйлаица наьх хьебаре.

Ян Райнис ваьн 1865 шера 11 сентябре хьалха хинаьча Курляндски губерне (Латтве малхбоалехьа) Варславны ахаче хуторе. 1875—1879 шерашца деНаш хинаьл из Гриберча немций школе, хІаьла 1880—1884 шерашца Риге городской классически гимназе деш цо. Гимназист болча хана цо чІоагІа безаьм болаш Іомабу багахбуьцам, духхагІа долча лаьхье белоруссски латышски багахбуьцам а болаш. Къаьстта теркаме Іомаю цо Пушкина, Лермонтова, Кольцова, кхьболча эрсий литература классический творчество.

1884 шера турахьа Райнис Петербургски университета юридически факультете деШу хов. Студенчески шерам (1884—1888) чІоагІа доарХІаме ца Райниса миро-воззрени хьахилара а, чІоагІхьаларе а. Цу хана цо хьаоашал тох В. И. Ленина вешийца Ульянов Александрица; цу хана цунна хьоаш сийлахь-боккхачу революционни демократий Белинске, Герцена, Чернышевске, Добролюбова произведенеш, хІаьла «Коммунистически партее манифест», Г. В. Плехановна книжкаш.

1891 шера декабрь бетте деНа Ян Райнис «Дневас заца» ахача латышски демократически газета редактор хул. Кхетаме, нийса, прогрессивни медлар доарждеш хинаьча ну газета тІа тайп-тайнарча—политически, экономически, литературни — темаех массеех эзар статьйа кепа тоХІаьла. Цун статьйаш массаза прен, кІоарген, сакъбердамеи хулар.

Революционни гІулакхан бахьан болаш («Керда бо-ламе» ялхача латышски революционни кружоке хьинаьре даьхьа лоашаш вар поэт) Ян Райнис 1897 шера доаш, хІаьлта хьалхарІа Псковеи, тІаьхха Витски губернерча Слободской ахача городеи Дівохийт. Цигга Райниса бова цу хана лаьца баьхьа хинна Ф. Э. Дзержинский, В. В. Воровский, кхьаьбІа социал-демократаш. Лаьца воаллаш леш цо газет «Искра», Марксеи, Энгельсеи, Ленинеи произведенеш.

1903 шера лаьцачара Латве ше цІа ма ве а, болабу Райниса цу хана дена цІаккха аца хьаьда революционни болх. Шеваллаца къовсам доаттабаьлг цо шийна дукха езаза, ший хьамсарча Латве Советий Іаьдал отар лоаш. Бакъда, цунна ловш хиннар кхоачанхьилаелхьа, 1929 шера 12 сентябре, велар из.

Вехар чухь революционер хинна поэт ший творчестве а революционни уйлаш кхайкаш чакхвоал. Къаьстта духха я цун 1905 шера революцена хетаьл произведенеш. Лоашца а, кІоарга а, дешай низ чІоагІа болаш а, язъеь Райниса стихаш дега ТІара къоабаьлийй ТІаьнцар латышски хилхьа. А. М. Горькеи, цун творчества лоарХІам беш, «низбола поэт» аьлар цох 1934 шера советски писателий I Ерригсоюзни съезде ше ца къамаьла юкъе. ХІаьла иштта боккха доарХІам бу Райниса творчествана А. Гитца: «Латышски литература доккхаьл де йиш йолаш да къаьстагахой дуней поэташ юкъе ГІорвьаьнначарех цаІ ший хилараь».

Ян Райниса творчество йоккха а, тайп-тайпара а я. Цо ялаьлл 30 совгІа стихай книжка, 14 дистельнеи дуккха йистелдаьзеи йола пьесаш, массеех эзар статьйа. 1951 шера латышски меттаца кепа теха арабаьлар 14 томах лаТта цун сочиненей гулдам. Райниса произведенеш СССР халкъий 9 меттала 1620 эзар экземпляр а йолаш 109-за кепа теха ораьнчий.

Революце бирсеча девошка латышски хадьх дух-хьашца сомаьлара, къаьхьагахошца доаттабаьла сийлен къовсама бакъ-вола теш хинна поэт цІаккха вицаьрзеи латышски халкъа нийса лаьнеи хетамагІа болча ваьла а.

А. УСМАНОВ.

РЕСПУБЛИКАНСКИ ШАХМАТНИ СПАРТАКИАДА

Республикански шахматни клубе шин кІира «Спартака» обществе шахматни спартакиада хилар. Цига дакъа лоашаш яр профсоюз обкомийн, МалгІабикеи, Гудермеси барХІ команда. 50 саг гарга пах бар шахматех хьалхе яккхар къуьсаш.

Суьдхоша хьалхайалй спартакиада итогаш, Хьалхара мотти яьккхар автотранспортеи, бувамеи, шоссейни наьхьийн профсоюза обкома команда. ХІаьла шоллагІа мотти медицински болхлой профсоюза обкомеи, кхоалагІа мотти торговни болхлой профсоюза обкомеи команда. Кхаьхьарчу шахматистий говзалла хьежача цхьоалагІчеи, шоллагІчеи, кхоалагІчеи доскаш тІа ишта йийкъар мотти: хьалхара мотти — Г. Анкудимов (1 разряд) — 6,5 очко, А. Хаит (1 разряд) — 7 очко, В. Лисин — 6 очко, шоллагІа мотти — А. Хаит — 5,5 очко, Ю. Гереев — 5,5 очко, Н. Нуьхаев (Гудермес) — 5 очко.

Кхаьнаца юкъе хьалхара мотти яьккхар Дементьевас — 6 очко, шоллагІа мотти яьккхар Блохинас (Гудермес) — 5 очко.

Спартакиадо хьахьеккар шахматистий говзалл хьалха хиннаьчуьл гаьвна лакхъеннилга.

О. НИКОЛАЕВ.

В. КОСОВА ЧУТЕХА БУРГАЦ

(МАТЧ «ТЕРЕК»—«ЭНЕРГЕТИК»)

Футбола ха-оттам баьдар 9 сентябре саралъо эттар: мух, доГІа — доаладуьл даРзаГІа делхаьш, тІаьхха доккхийча тІадамашца чІоагІа делхаьлли. Бакъда Грозне «Терекан» Душанбе «Энергетикан» юкъе Орджоникидзе цІерачча стадионе хинна матч коачеи къовсамеи яр. Коталоь якхха ПІерташ-м шаккха команда а яр, хІаьла а коталоиг кхачар довш къаьстта чІоагІа къаьхьийгар «Терека».

Хьалхарча тайме «Терека» футболисташ чІоагІа хьекхача мих дуьхьал ловз, цудухьа «Энергетика» воротай оагІонгахьа хьаьбаьха хала да парна, дукхагІа долча даьхье каст-каста хьаьшца еш йола атакаш юхаетта елаш хул. Цхьаьнакъта, хьалхарча тайме «Энергетика» вороташка бургац чутоха вІашТІехьа на доаде а, шолй вороташ лика-м лорзю Грозне футболисташа. Къаьстта белгалве веза ну хьакъехьа ВІатарь В. Козлов. Счет 0:0 йолаш чаьхйолаг хьалхара тайм.

ШоллагІа тайм йолаеччча мух соц, цхьаьнакъеда доГІа доладуьл. Цудухьа шоллагІа тайм а «Терека» аьттув боаллаш вийсеш. Из ишта дале а, Грозне футболисташа «Энергетика» кхеранне йоха дукха атакаш ю, амма аьттув балац бургац чутоха.

Массанна хеталу 0:0 йолаш матч чакхъ-ярг ма йий аьанна. ТІаьккха...

...Матч йистелца ПІи минут юсаш, бургац хеттаьл «Энергетика» вороташта тІаьвоа А. Макеев. Гаьвна хьаьра а ведза «Энергетика» вратарь Берикашвили когашца хьийоаьккх цунтара бургац. Из лоазаеш кхы а дІаьхьалца а ваьнна, Берикашвили Мларга тох бургаца ший новкъостага из дІаьла дагахь... бакъда бургац «Терека» футболистага В. Косова кхоаг. Цо, кхы ца гоаеш, ляьса йисача «Энергетика» вороташка ту йохийт бургац. Сает «Терека» оагІонгахьа 1:0 хул, хІаьла из кхы хуьца а лац. «Терек» котІовал, мелла хала хиннаьлле а, шийна чІоагІа эшаш хинна 2 очко хьайккех цо.

Ишта 29 очко хул «Терека».

Мехка хьалхле яккхара ловзарий хьалхарча ах-даьхье цІаьккха ловза безаш мара баг Грозне футболисташ. Нагаьхьа санна 15-ча сентябре волгоградски «Тракторача» хургІойча матче а «Терека» котІало йоаккхе, из ший группе хьалхарча барХІ команда юкъе ЛачІоагІаьу. Массеех ди мара дисадаг из матч хиза. Хьожаргда вай цох фу хул.

А. ЯНДЫРОВ.

Сурта тІа: «Энергетика» вай «Терекн» ловзаьча хана.

Н. Кобишвили сурт.

Москве хургдолча нохч-гІалгІай литература кІирага

Хьамзат ОСМИЕВ КЕРДА СТИХАШ

НАНА-ЛЬТТА

Шоаш гаьнарча мехна болхача
хана
Са даьша чокхе бустам чу
кхиьлад хьо...
Сий дола са ныьна льатта...

Ай мичара!
Гаьнарча мехна ведаш
Чокхе бустам чу дехкаш
Кхиьладац аз хьо,
Нанас наниха хьувнхаш
Берзан ногаш лувзаш
Со лийнна,
Са хьамсара льатта,
Міаде гаханшка юкъе хьарчадеш
Че дехкаш а кхиьладац,
Из хІайкал-жай санна
Чиллан тІиргах
Ноч эхнаш а ледадьадац.
Аз хьо ледадьаьд,
Са нана-льатта,
Даьша хьаьнала кхаьхьегаш
Хьоцара тІадамаш легадаь,
Са ГІалгІайчен льатта,
Малла гаьна валарах,
Хало, атта нхачарах
Сомах, набарах
Хьох ца къасташ,
Садаха фо санна,
Сина эшаш,
Аз хьо даим,
Дерригa а
Сай дог чу ледадьаьд.

Цкъа цхьан лийнахь аьхке ваха
Хьунаш тохкаш лелар со.
Фос ца вийслуш, шахьаваха
Цхьан кхъьхара кхаьчар со.
Хьуна йистте хена кІалха
Латташ дайра сона лийг.
Со хоа на луш, оагІув баьккха,
Льатта дийраз доаллар лийг.
Дег доаллача хийла, аьнна,
Сай топ бІарге льаьцар аз.

Цунах чІоагІа гІеа а ваьнна,
Цедг лака тІа биллар аз.
Сабар! Сабар! Лак ма оза!..
Цун когашна хьаьйра бІийг.
Ший кІоригах бат а хьекхаш,
Цунах доаллар нанаг-лийг.
Уьх дунен тІа кхы из мара
Цхьаьккха хІама доацаш мо,
Сага кхерам биц а бенна,
Из ший кІоригг хьестар цо...
Духьалдера сона тІаьккха

Се хьийстаьча наьна сурт.
Уьх кулгаца айса льаьккха
Наьна дегІа ваька чурт.
БІарахьежар сона нана...
Топа бухь са чубахар.
Из са нана оаргаГІьнна,
Лийг а маьрша дІадахар.
Дуне мел латт хоастам хьона,
Сийле хьона,
Дерриг вахар, дунен новкъал
Хьайх хьадьанна нана!

Лийг

Луьв-кхера кхайкаш мо,
Хьун-довкъаш декадеш,
Доаллар кхераш мо,
Коача ды чувхабеш
Духьал ух хьо сона,
Аьрро дожаду
Из хена тІа санна,
Сох хьаьл дІайоа
Са боча къонал.

Берзанча ногашца
Сийнча баь тІа ювлаш,
Тайнача ловзарга
Халхара бухь бувгІаш,
Аз лаьчох-па яшаш,
Со футтаршеш санна,
Духьал ух хьо сона,
Со вита дІайоа
Са кура къонал.

Михо ший каетташ
ТІехьашкахь улабу
АргІанша водача
Массача баьречуш
Палмаха тиьам санна,
Къаьйалелг хьо сона,
Хьегача со вуташ,
Из воаллаш со къаста
Са сийрда къонал.

Къонал

США-рчА ЗУЛАМЕХ

ВАШИНГТОН, 9 сентябрь. (ТАСС). «Зуламан деш хилар — из Америка юхьа тІара цІодан я» — аьннад селхан президента Джонсона зуламан царца болча къовсамеи къама юкъарча комиссе членашца ше къамаьл деш. «Из —аьннад цо дІаьхо, — вай уьш-пашкара хьеранн да. Це ийрчайоаьх вай городаш. Цо телхаьбу вай ка-гирхой. Цунах хьаьхул хазанца до-ла Іаьзнаш а халахетарш а.

Катирхошца юкъера наркоманш дуьхьагІа хулаш хІана боагІа ховлга лов сона. ВІашТІехьадаьха дола зуламан дегІа дІаьхо а дегІа хІана ух ховлга лов сона».

Президента Джонсона комиссе-на тІаьнаьлад «зуламан дегІа дІаьккхаьрг де лезача эффективна ГІулакхий» программа хийтьелга.

ДОМИНИКАНСКИ РЕСПУБЛИКЕРА ХЬАЛ

НЬЮ-ЙОРК, 8 сентябрь. (ТАСС). Санто-Доминго ухача хоамаца тешал ду Доминикански Республикера хьал кхеккаьдалара. ЧІоагІагІа хулаш боагІа хаина волча президента Э. Гарсиа Годоя правительственни реакционни хунта хьалхчоабаш хиннаьча эскара кулгалхоштеи юкъера кьовсам. КІезига воваш воацаш иларал Вессин-Вессин а тІехьа эскара лаьхьхьара чиваш, информационни агентстваца деча хоимеех гуш долчча-тайпара, юха а Доминикански Республика «ГІулакхашца юкъе керттера хилаь» ГІерт.

Санто-Доминго седкеи президент Гарсиа Годой повстанчески БІуьн кулгалхо волча полковникаца Казманьеца вІашаГІкхийтаь. БІуьн штаб-квартира хьалхашка селхан саррахьа конституционалистий оагІонгахьарчар дуьккха а нах юкъе бода демонстраци хиннай.

Демонстраце доаХьашкоша дІадехар отставке вахача иларала Империя бІу Санто-Доминга кьылбаседехьарчу районашкара дІаьбоаккхилга. Цига хІана а тІехьа ший позицеш дІахецаниза да ца. Демонстранташа дІахьийнад, хунта бІу городе мел болча хала тера Іодилдара раьза хІла йиш яц шоашка, аьнна. Демонстраце доаХьашкоша дІахьийнад хунта режим хьалхозабаш хинна тІема деятелаш хьеи боацаш чІелкъ правительственна юкъера дІабоахилга.

ТІЕМА РАСХОДАШ—ХЬАЛХАРЧА ПЛАНЕ

ПАРИЖ, 9 сентябрь. (ТАСС). Французски правительства къоаблаьйий 1966 шера йолча бюджета проект. Из парламента ювца ІІІаьла еташ я.

ТІема расходаш официально 5,63 процента алсам йоах; цул совгІа, цхьаьлча граждански военнотий расходех цхьа дакъа а тІема гІулакхахан эшарш де льаьрхІаца — масала, цхьаьлча тІема тохкамашка дахийта хьежа-дерашца.

КІезигьий граждански гІулакхан дара йола дуккха а ассигнованеш. ЧуІе цІеношца хьалдаьр дерхІаш а хьалха бюджета юкъера кхуьлаш а хиннача расходех дуьхьагІа дола дакъа юкъера ІІІаьлькхад.

ХХАЛНАХАНА БЕРАШТЕН ДУХЬАЛА ГАЗ ЕТТ

НЬЮ-ЙОРК, 7 сентябрь. Тахан Къулбехьен Вьетнаме американски форца гІашкой БІуьн салташа нах бахаш йолча Куй-Нон ахача пункта хьхкерча моттиг берш з кхалнах а юкъе болча машареРча паха дуьхьал БІаргех хий ухийта газ йийтай.

Американски интервенташа хІаьнз дуьхьашца деш дац Къулбехьен Вьетнаме бахаш болча наха дуьхьал газ еттилта. Из аьхкан хьисаде дола герз деттилта дунен хьалхашта юкъера конвенцешца лийкка доллашкеь а Къулбехьен Вьетнамерча США тІема командирване вигало, информационни агентстваца Сайгонера леча хоамашка диллача, дІаьхайкадаьл, гаьах пайда ийбелга «легабуьм бе боагІаГа нахаца» болча къовсама «ший эттара дуьхьалгІа безара» ванСаш да, аьнна.

(ТАСС).

Доаздол дечьара

Провокаци чакхъяланзар

ЛОНДОН. Лондонерча Хайтестки кашамашца цхьа кІира хьалха аьккхийта гІийртаб Карл Маркса дегІа памятник. Памятника юхье взрывчатка коразяй, аьнна, тахан дІаьхайкадаьл Скотланд-Ярда (полицейски управлене) виг-кало.

Цунца цхьаьн хинна Нью-Йорке, йоаз Рейтер ялхча агентстваца, кубински эмигрантий контрреволюционни группировкаех йолча цхьаьне кертерчо бакъдаьл памятник аьккхийта гІортар — Лондонерча кубински контрреволюционерий карах хинна ГІулакх хилар.

Фашистийла аьнна бижаш хІаьнз шоллагІа ГІертад К. Маркса оттаьл монумент йохаьг. ХьалхарІа ГІертабар 1956 шера памятник дегІа дуьхьа ха яьлаьхьа.

521 САМОЛЕТ ЧУЯЙТАЙ

ХАНОЙ, 9 сентябрь. (ТАСС). Къьмбасеехьеьи Вьетнама территоре тІа 1964 шера 5 августагара деНа 1965 шера 6 сентябрдта ялхчаьнца йохаьх чуяйтай ерригаш а вІашаГІтехача 521 американски самолет. Из дІаьхайкаду Вьетнамски информационни агентства.

США авиаце 6 сентябре ДРВ тІаена доа деча хана ши американски самолет йохаьх чуяйтай Вьетнамски эскара фегарча дуьхьаьл оборона доакъоша.

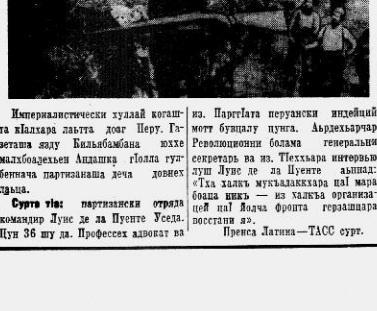

Империалистически хуллай когашца кІаллара льатта доар Перу. Гаьзетаца язду Бильйамбана юхье малхбоалехьеи Анцашка ГІолла гулбеннача партизанаша деча довнех дІаьла.

Сурта тІа: партизански отряда командир Луис де ла Пуенте Уседа. Цун 36 шу да. Профессех адвокат ва из. ПартгІата перуански индейций моТт бувцалу цунга. Аьрдехьарчар Революционни болама генеральни секретарь ва из. ТІехьхара интервью луш Луис де ла Пуенте аьннад: «Тха халкъ мукъаллаккхара цаІ мара боаца ницъ — из халкъа организацей цаІ йолча фронта гергаьнара восстаниа я».

Пресса Латина—ТАСС сурт.

ИНДЕНЕИ ПАКИСТАНАИ ЮКЪЕРА ДОВ

НЬЮ-ЙОРК, 8 сентябрь. (ТАСС). Пакистански радиос тахан хьахайтад, Пакистане тІема кемаша Инде малхбоалехьен шув-йисте уллача индийски Дваркя ахача тІема-форца бааьна (Гуджерат яха штат) довхий топаш йийттай, аьнна.

Ассошиэйтед Пресс ахача агентства корреспондента Равалпиндера хьахойтачуна диллача, Пакистана официальни вигало дІаьхайкадаьл Лахорагаьларча кхаьа а лоастамашкара пакистанскеи индийскеи эскарашта юкъера тІемаш дІаьхо а деш да, аьнна. Из белгалдаьккхад иштта пакистански бІу Кашмира Къуьбехьен-малхбузехьен лостаме Акхиргаьгаьца дІаьхьаьхаьр лаьхІеннигга а.

Пакистана ВВС-н цкъаьло дІаьхайтад пакистански самолетаца Сринагара (Кашмир) юхьерча индийски фегарча тІема баьана, дуьхьа индийски самолеташ тІема гІишлонашца хІаьлах а еш, бомбаш йийтта хилар. ТІаухаш деннаш даьл иштта Малхбоалехьен Пенджаберча индийски тІема баьаштта а.

ЛОНДОН, 8 сентябрь. (ТАСС). Ерригиндийски радиос тахан керла хоамаш дувцаш дІаьхьийнад индийски БІу Раджастан ахача штате паччахьалкхен доазонал тІех а баьинаб. Хайдерабад ахача горелагаьла (Малхбузехьен Пакистан) дІаьхьала бодаш а лаТт, аьнна.

Инде оборона министерства виКало дІаьхайкадаьл, тахан сеша пакистански самолеташ Делена тІа а йьхка дов де гІийрта хилар, ялхаш Делера ваьхойт Рейтер ахача агентства корреспондента.

ХАЛКЪА БОЛГАРЕ БЕЛГАЛДУ КОРТАМУЬКЪАЛЕН ДИ

СОФИЯ, 9 сентябрь. (ТАСС). Тахан Болгаре кхьхеГамашца белгалдуьл шоай кхаьа цІей — кортамукъален Ди — мехка социалистически революци хинна 21-ТІа шу диззар.

ШІечча бесарчеи кхоъ бос болчеи къаьм-баьрхаьаца, транспаранташца хоаьъ а республика горадашца юрташца. Уьнадацкеи майкаьнеи — ПІозбальнача паьхха форд.

Хоаа я тахан столица 9 сентябра цІерах йола майда. Цига тІема парад хилар. Георги Димитрова мавзолеина хьалхенкарча трибуьнаш тІа бар Болгарски коммунистически партея правительствеи кулгалхой.

РЕСПУБЛИКАНСКИ ЯРМАРКА

Уьхх ленушка Грозне республикански ярмарка хилар кхачан товаран 1966 шера оптови хьисаде лохийга тахкар дуьхьа.

Ярмарка гучадьхар кхачан товаран лохкара юкъе доа цхьаьнца кхочамбоапаран. Цхьаьлча промышленни предприятей кулгалхой торгове предприятешца пар дІадехаза дола товаран мичча бесса дехка а дохка ІІерташ бар. Цу хьаьхьеха къаьстта бехке яр консервани завода директор нов. Яхшаатовас.

Ярмарке лаьрхІа болгаллаьхкар макаронни фабрика, хлебокомбината, консервни заводий продукце дикал тоьал лаьккхе езилга. Хьаьта цунца цхьана гучадьлар «Серноводскеи» «Ачалуки» яха минеральни хиш товгоеи организацешта дуьхьагІа эшилга.

Республикански ярмарке 12 миллионе 86 эзарн сома боарама договораш ГІаттаьлар. Из гаьвна дуьхьагІа да соахха хиннаьчу — ІІадахача шера баь мах 8 миллионе 786 эзарн сом мара бадар.

С. КАЗАЛИЕВ,
РСФСР махбара министерства «Росбакалея» Нохч-ГІалгІай контора управляюще заместитель.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

ЛадувгІа, хьажа

11 сентябрь, 1965 шу

РАДИО: 8.20 — «Сердало» газета оагІонаш тІара. 8.30 — Анцраш. 8.45 — «Кьона тІехье» яха передача (нохчий меттала). 16.00 — Мехкерн доазол арахьарен кердарш (гІалгІай меттала). 16.10 — Концерт. 16.45 — Литературни Нохч-ГІалгІайче. 17.00 — «Зори Кавказа» яха радиожурнал (эрсий меттала). 18.35 — Концерт.

ТЕЛЕВИЗЕНИ: 18.50 — Киножурнал. 19.05 — Берашта. Тха Феликс Эдмундович. 19.20 — «Хьа дош, новкъост плакат!» яха документальни фильм. 19.40 — Любительски кинофильм. 19.50 — Мультфильм. 20.10 — Музыкальни кроссворд. 21.15 — «Революце ІІерах» яха художественни фильм.

Гор. Грозне, № 3, йолча Плодоовощной совхозе, яхаш болча гр-ка Сапова Милентина Михайловнас суде деннад гор. Грозне. Плодоовощной совхозе, вахаш волча ший марагара гр-гара Сапов Семен Ивановичагара хьаьлларах дола дош.

Дош дувцарда гор. Грозне, Октябрьски района хьалха суде.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ціеча фронтовикий улица, 15. Телефоныш: редактора — 2-41-23; редактора зам. — 2-07-01; бехкоькама секретаря — 2-45-46; партийни пахарен, промышленни, юртобаахамен, культурни, письмойн отделий — 2-25-72; корректорске 2-09-20.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Красных фронтовиков, 15. Телефоны: редактора — 2-41-23; зам редактора — 2-07-01; ответственного секретаря — 2-45-46; отдел партийной жизни, промышленного, сельскохозяйственного, культуры и писем — 2-25-72; корректорской — 2-09-20.

«Грозненский рабочий» издательства типографи, Революце проспект 7/64.

Типография из-на «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/64.

СФ05501. Заказ № 4995.